Tednik

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva za Podravje

»Tednik« izhaja pod tem skrajšanim imenom od 24 nov 1961 dalje na predlog Občinskih odborov SZDL Ptuj in Ormož — Izdaja zavod »Tednik« Ptuj — Odgovorni urednik: Anton Bauman — Uredništvo in uprava Ptuj, Lackova 8 — Tel. 156 — St. tek. računa: NB Ptuj 604-19-603-72 — Tiska časopisno podjetje »Mariborski tisk« — Rokopisov ne vračamo — Celoletna naročnina za tuzemstvo 2000, za inozemstvo 3000 din

ŠT. 38 PTUJ, dne 24. sept. 1965 Din 40 Letnik XVIII.

Učinkovitost in kvaliteta osnovnega šolanja

Finansiranje osnovnega šolstva je treba urediti v okviru republike. Manj razvite komune imajo težave s finansiranjem osnovnih šol. Osnovno šolstvo ima enoten program, pogojev za delo pa ne. Na območju občine Ormož so dotrajane šolske zgradbe pri Tomažu, v Ivanjkovcih, pri Miklavžu in drugod. Zaradi dotrajanih učilnic so stropi pri Tomažu podrti in v ogroženih učilnicah ni varno poučevati. Občina nima denarja za ureditev prostorov. Bogatejše občine imajo lepo urejene in opremljene šolske prostore, manj razvite pa se ubadajo z važnimi družbenimi problemi; brez denarja ne gre.

O gospodarski reformi in o problemih osnovnega šolstva je bila temeljita razprava na zadnjem posvetovanju prosvetnih delavcev v Ormožu, ki ga je sklical in vodil predsednik Občinskega odbora SZDL Ormož Vlado Ožbolt. Posvetovanja so se med ostalimi tudi udeležili: predstavnik republiškega sekretariata za prosveto in kulturo, pedagoški svetovalec Stane Stanič, sekretar Občinskega komiteja ZK Ormož Drago Pintarič, predsednik Občinske skupščine Franc Novak, predsednik Občinskega sindikalnega sveta in drugi. Izčrpen in skrbno pripravljen referat predsednika Občinskega odbora SZDL je nakazal pomen, važnost, probleme in težave osnovnega šolstva v luči gospodarske reforme. Namen posvetovanja je bil in to je bilo v celoti doseženo, ugotoviti, kaj je treba storiti ob novih pogojih gospodarjenja.

Gospodarske naloge, ki smo si jih zastavili z reformo, zahtevajo večjo skrb za vzgojo strokovnih kadrov. Osnovno šolstvo, je bilo poudarjeno v referatu in pozneje v diskusiji, je temelj strokovnega izobraževanja na srednji, višji in visoki stopnji. Zato mora obveljati mnenje, da osnovno šolstvo in šolstvo nasploh ne sme biti prizadeto v okviru restriktivnih ukrepov.

Osnovno šolstvo se mora vključiti v vsestransko zavzemanje za realizacijo instrumentov gospodarske reforme z večjo učinkovitostjo v vzgojno-izobraževalnem procesu, z racionalnim trošenjem družbenih sredstev in s splošnim varčevanjem.

Notranjih rezerv v šolstvu ne moremo iskati v podiranju osnovnih normativov predmetnika, v organizaciji oddelkov, v učni obveznosti in podobno. Takšna politika ima lahko le trenutne materialne rezultate in hude posledice v znanju učencev. Prav tako se ni moč odpovedati šolskim mlečnim kuhinjam, nabavi učil in nabavi ostale šolske opreme ter investicij za nove šolske zgradbe, ker so sredstva, ki so jih doslej dajali v te namene, bila več kot skromna.

Skupščina SRS je razpravljala o problemih osnovnega šolstva in je sprejela nekatere predloge. Predvsem bo treba povečati učinkovitost osnovnih šol, kar pomeni, da je treba zvišati tisti odstotek učencev, ki bodo končali popolno osemletko. Zvišati je treba splošno in strokovno raven učiteljskega kadra in zgraditi ustrezen šolski prostor.

Za izboljšanje učnih uspehov na šolah je občinski odbor SZDL izdelal nekatera priporočila, ki naj bodo smer nadaljnjega dela vzgojno-učnega osebja. Važno je, da prosvetni delavci pozorno spremljajo učne uspehe ne samo posameznih razredov, ampak tudi posameznih generacij. Poenotiti bo treba kriterije. Učni program je za vse šole in razrede zakon, ki ga je treba izpolnjevati. Izvenšolsko dejavnost je treba organizirati tako, da ne moti pouka in urnik mora ostati neizpremenjen. Prosvetni delavci naj bi delovni čas izkoristili čimbolj učinkovito. Vsekakor bo treba poostriti nadzor in povečati pomoč prosvetnim delavcem s strani pedagoške službe, ravnateljev in pedagoških vodij. Ustvariti je treba sistem strokovnega izobraževanja učiteljev.

V minulem šolskem letu je na območju občine Ormož obiskovalo osnovne šole 3145 učencev v 10 šolah. Učno obveznost je v tem šolskem letu končalo 395 učencev in to: 191 učencev v osmem razredu, 109 v sedmem, 64 v šestem in 31 učencev je izstopilo iz nižjih razredov. Učno obveznost je v 8. razredu končalo le 48,4 %. Ta šolski uspeh ni zadovoljiv, saj je republiško povprečje približno za 11,6 % višje. V minulem šolskem letu je na območju občine Ormož brez negativne ocene napredovalo 80 % učencev, z eno negativno oceno pa 4,7 %.

Investicijska politika

Investiranje v šolstvu bo neprestana praksa v prihodnjem obdobju. To je za občino Ormož zelo pomembno, saj so vse osnovne šole, razen šole na Kogu zgrajene pred ali v 18. stoletju. Šole so dotrajane in neprimerne za sodoben pouk. Ni telovadnic, laboratorijev, prostorov za mlečne kuhinje, kabinetov in podobno. Zgradbe so pretesne, temne in nekatere izmed učilnic pa celo nevarne. Potrebno bo zgraditi novo šolsko poslopje pri Tomažu, pri Miklavžu, kjer je pouk v štirih zgradbah, v Ivanjkovcih, pri Veliki Nedelji pa prosvetni delavci potrebujejo stanovanja.

V prihodnjem občinskem proračunu je treba zagotoviti denar za izdelavo idejnega načrta za gradnjo novega šolskega poslopja. Temeljito je treba analizirati in ugotoviti večjo potrebo po gradnji nove šole v tistem krajevnem centru, kjer je večja nataliteta in manjša migracija. Upoštevati je treba gospodarski razvoj in urbanistični razvoj kraja. Po temeljiti in vsestranski analizi naj bi o lokaciji nove šole odločil svet za kulturo in prosveto pri občinski skupščini. Na odločitev pa mora vplivati tudi mnenje občinskega kolektiva prosvetnih delavcev.

Doslej je občinska skupščina posvečala precejšnjo pozornost gradnji učiteljskih stanovanj. Zgrajena sta dva bloka za učitelje v Podgorcih in pri Tomažu. Pomanjkanje stanovanj za učitelje pri Veliki Nedelji hromi šolsko delo. Ne moremo pričakovati, da bo centralna osnovna šola z učnim osebjem zasedena, dokler prosvetnim delavcem ne zagotovimo stanovanj.

Kadrovski problemi

Na desetih šolah na območju občine Ormož bi po sistemizaciji delovnih mest v šolah potrebovali 79 učiteljev in 53 predmetnih učiteljev in profesorjev. Ta delovna mesta so sedaj zasedena z 80 učitelji, z 8 predmetnimi učitelji in na vseh šolah poučujejo samo trije profesorji. Po sistemizaciji v občini primanjkuje 42 profesorjev in predmetnih učiteljev. Občina in šole štipendirajo 22 učiteljev, štiri predmetnike in 2 profesorja. Razrednih učiteljev je v občini dovolj in jih bo v naslednjem letu s prihodom štipendistov celo preveč.

Na posvetovanju je obveljalo splošno mnenje, da je treba bolje

(Nadaljevanje na 2. strani)

Letos še daleč do trgatve

Vsaj 1 mesec dni bodo še peli po Halozah večji in manjši klopotci, večji pri zidanicah Kmetijskega kombinata Ptuj, manjši pa pri zasebnih vinogradnikih Letos se jih več oglaša kot sicer, ker so jih vinogradniški delavci čez zimo več izdelali in so jih postavili sedaj na primerna mesta. Njihova letošnja pesem je toliko prijetnejša, ker trta dobro kaže in bo tudi sladek mošt, zlasti če bo še nekaj tednov sončnih in toplih.

V vinogradih Kmetijskega kombinata Ptuj v Halozah povsod dobro kaže; v Zavrču, v Podlehniku, pri Podgorcih, na Mestnem vrhu in na Vurberku so rastlini letos zdravi. Peronospora jim ni mogla do živega. Tudi nastavek je mnogo boljši, kot je bil prejšnja leta, predvsem pri sortah sauvignon, muškatni silvanec, renski rizling, muškat otonel, neuburgovec in laški rizling, pa tudi pri sortah rizvanec in traminec. Zorenje grozdja je v zaostanku. Če bo po sreči, bo trgatev lahko oktobra končana ali pa v prvih dnevih novembra. Počakati morajo, da bo grozdje dozorelo. V toplih in sončnih dnevih bo še lahko pridobilo dnevno pol procenta na sladkobi.

Najprej bodo v Halozah v vinogradih Kmetijskega kombinata Ptuj pa tudi pri zasebnikih obrali ranjino, potem pa pridejo na vrsto še ostale sorte.

Iz vinogradov z območja Podlehnika bodo opravili grozdje v Podlehniku, kjer imajo vse pripravljeno za predelavo grozdja. Tam že več let stiskajo s hidravličnimi stiskalnicami. Drugod bodo stiskali tudi z lesenimi stiskalnicami, kjer ni na razpolago hidravličnih. Ves pridelek mošta bodo vskladiščili v kleteh v Ptuju, v Zavrču in v Podlehniku. Večino trgatve bodo opravili s svojimi zaposlenimi z vinogradniških obratov, le v stiski jim bodo pohitele zopet v pomoč šole, kakor so to storile prejšnja leta. Za mladino je trgatev prijetno doživetje, zato se šole na vabilo rade odzovejo v trgatev.

Kletne kapacitete kombinata bodo tudi letos zadoščale, ker so dovolj velike. Koliko: grozdja ali mošta bodo odkupili še od kmetijskih zadrug, to je še stvar dogovora v najkrajšem času, da tudi na tem področju ne bo težav in zastoja. Stare zaloge vina so v glavnem prodali domačim potrošnikom in inozemstvu, v Avstrijo, Češko, ZSSR, v DR Nemčijo in drugam. Nekaj je še ostalo za izvoz in za domačo potrošnjo. Zlasti v zadnjem času se je ta povečala, ker so cene ostale vinu na dosegljivi višini in ljudje tudi radi kupujejo le kvalitetno vino, ne pa več raznih pijač, ki jih letos kot n. pr. sadjevca niti ni. Proizvajalci pri sedanjih cenah sicer ne pridejo na svoj račun, zato pa nekaj porabijo za svoje potrebe, nekaj pa ga le morajo prodati, ker nimajo drugega dohodka.

Kot pravi vinarski referent pri Kmetijskem kombinatu Ptuj Franjo Bračko, je še nekoliko prezgodaj govoriti o trgatvi, ker zori grozdje z zamudo, vendar se čuti v Halozah že predtrgatveno razpoloženje, zlasti v lepih, sončnih in vetrovnih dneh, ko zapojejo klopotci. Ob trgatvi spremlja njihovo pesem še petje trgačev, po kleteh pa vretje mošta. Ni čudno, če je trgatev prijetno doživetje tudi za v stiskalnican zaposlene, ki ne poznajo miru in oddiha podnevi in ne ponoči, dokler ni izpraznjen zadnji sod s sladkim rdečim ali belim grozdjem.

VJ

Slaba ponudba kmetijskih pridelkov

Posledice letošnje slabe sadne letine že temeljito občuti vsa odkupna mreža in skupno z njo pa tudi potrošniki, ki kupujejo sadje male izbire in razmeroma visokih cen. Ob mali ponudbi sadja je malo verjetno, da bo letos mogoče zadovoljiti z njim vse potrošniške centre, ker se obeta največ 20 % siceršnjega pridelka.

Prodajni oddelek Kmetijske zadruge »Jože Lacko« Ptuj dobiva dnevno naročila sadja od svojih kupcev iz vseh strani Jugoslavije. Nekateri pošiljajo svoje predstavnike, drugi pisma ali pa telefonično vprašujejo, kako je s ponudbo sadja v Sloveniji. Žal jim morajo sporočiti, da Slovenija niti za lastne potrebe ne bo zadovoljila trga z več kot s 30 % in da sploh ni mogoče pričakovati, da bi lahko kupce enako solidno in hitro oskrbeli s sadjem kot v prejšnjih letih. Poleg pomanjkanja sadja pa je letos tudi slaba kvaliteta pridelka, tako da z njim ne bi mogli na zahtevni trg. Ob vsej prizadevnosti in iznajdljivosti je uspelo KZ »Jože Lacko« Ptuj odkupiti največ sliv, in sicer okrog 90 ton, ki so jih prodali ⅔ za prehrano in ⅓ za industrijsko predelavo. Te so odkupili v Desterniku in v Grajeni, delno pa na območju Trnovske vasi, Juršinec in Polenšaka. Hrušk so odkupili le okrog 5.000 kg, pričakujejo pa še ponudbo nadaljnjih 5 ton večinoma jedilnih hrušk za trg. Jabolk so odkupili doslej le nekaj nad 2 toni in to rane in srednje sorte. Računajo, da bodo odkupili še 40 ton jabolk zimskih sort v glavnem na območju Desternika in Juršinec. Ponudba jabolk zagotavlja zadrugi največ le 5 % planirane količine.

Težka je situacija tudi pri odkupu krompirja. Tega bi morali odkupiti in dobaviti kupcem okrog 120 vagonov, kaže pa, da bodo lahko odkupili le 30 vagonov in z njimi oskrbeli najpotrebnejše oskrbne centre predvsem Maribor in Ptuj. Takšno stanje na trgu spravlja v slabo razpoloženje številne kupce krompirja, s katerim jih je zadruga oskrbovala prejšnja leta v ogromnih količinah. Največ kupcev je bilo v Bosni, v Dalmaciji in v Sloveniji. Težko je reči, da bodo lahko dobili letos za svoje potrebe dovolj krompirja, ker ga tudi drugod ni mnogo, saj so bila letos vsa območja, kjer pridelujejo krompir, enako vremensko prizadeta. Takšno stanje kaže na to, da bomo morali letos krompir uvažati predvsem iz Poljske, kjer jih vremenske prilike niso tako prizadele.

Zadnje čase je ponudba živine velika, ker preti mnogim živinorejcem zaradi poplavljene otave in paše pomanjkanje krme.

Ponudba je sicer zadovoljiva, ni pa kvaliteta odgovarjajoča, poleg tega pa je nekoliko zastala prodaja, ker se je zaradi končane turistične sezone zmanjšala potrošnja in potreba po živini in mesu v centrih, kjer so tega prej ogromno rabili. Sedanji odkup je potreben največ redni preskrbi prebivalstva z mesom in z mesnimi izdelki. Glede na spremembe v našem gospodarstvu pa se je tudi redna potrošnja mesa zmanjšala za vsaj 20 %. Vsi kupci živine ponujajo znižane cene, kar se pozna na trgu. Zato lahko prodajo svojo živino predvsem tisti živinorejci, ki imajo lepo živino. KZ »Jože Lacko« si je prizadevala pridobiti zraven svojih rednih kupcev mesa še nove, vendar v tem ni uspela, ker je situacija okrog odkupa in prodaje živine ista kot v ptujski občini. Vsaj tekom 1 meseca se bo situacija na trgu izboljšala, ko bodo pošli sedanji viški živine in bodo podjetja zmanjšala svoje zaloge mesa in mesnih izdelkov.

Glede na letošnje pomanjkanje sadja in na veliko pomanjkanje sadjevca bo kupila KZ »Jože Lacko« za svoje kooperante večjo količino grozdja za predelavo v Srbiji. Tako bo omogočila kooperantom, da se bodo založili vsaj z moštom za svoje domače potrebe. Grozdje bodo dobivali v embalaži z vagonskimi pošiljkami. Kooperanti se že prijavljajo v vseh poslovalnicah kmetijske zadruge na območju občine in računajo, da bodo prve pošiljke grozdja prispele že konec septembra.

Po izjavi šefa komerciale KZ »Jože Lacko« Ptuj tov. Rajka Dimnika bo odkupila zadruga na svojem odkupnem območju še okrog 100 ton domače čebule. Po njej letos sicer ni veliko povpraševanje, ker je imajo dovolj tudi drugje v Jugoslaviji in ker jo ponujajo po znatno nižjih cenah kot naši pridelovalci. Pri KZ »Jože Lacko« Ptuj računajo, da bodo lahko prodali odkupljene količine v oktobru v glavnem v slovenska mesta Ljubljano, Celje in Maribor ter v kraje v Slovenskem Primorju.

Odkupne cene za slive so 60 din, za jabolka od 80—100 din, za hruške 80—100 din, za krompir merkur 60 din, beli 70 din, za mlado pitano živino 580 din, za krave 250—420 din, za teleta do 680 din, za svinje do 420 din in za čebulo 50 din za kilogram.

V. J.

TE DNI PO SVETU

PREDSEDNIK TITO NA URADNEM ŠESTDNEVNEM OBISKU V BOLGARIJI

Utrjevanje prijateljstva

Predsednik SFRJ in generalni sekretar ZKJ Josip Broz Tito je v sredo dopoldne prispel na uradni obisk v Bolgarijo. Povabil ga je prezidij narodnega sobranja, v Bolgariji pa se bo zadržal šest dni.

Če upoštevamo bogato izmenjavo med obema deželama na gospodarskem, političnem, kulturnem in športnem področju in še posebej vse bolj odprto mejo, potem smemo trditi, da so se odnosi med obema socialističnima deželama v zadnjih letih močno utrdili. Najnovejši obisk ima zato predvsem namen, da na podlagi doseženega stike po obsegu in kakovosti še poglobi in razširi.

Govorimo o tradicionalnih stikih med narodi obeh držav, ki jih stalinsko obdobje in z njim povezani pojavi zastojev niso uničili. Govorimo tudi o nujnosti, da posebno sosedi na Balkanu urede medsebojne odnose tako, da bodo za zgled drugim. V ta prizadevanja se vključuje tudi Bolgarija.

Številni medsebojni obiski so rodili tudi meddržavne sporazume. Med obiski naj navedemo srečanje prvega sekretarja CK KPB in predsednika vlade Todora Živkova s Titom v Beogradu leta 1963 in obisk državnega sekretarja za zunanje zadeve Popoviča v Bolgariji letos januarja.

Navadno jemljemo gospodarsko izmenjavo in sporazume o tehničnem sodelovanju kot najprimernejše merilo za stopnjo medsebojnega sodelovanja. Številke zadnjih let v odnosih z Bolgarijo so spodbudne. Letos nameravamo na obeh straneh doseči za 36 milijonov dolarjev blagovne izmenjave, t. j. za 20 odstotkov več kakor lani. Odprta so še pota kooperacije in skupnih nastopov na tržišču tretjega.

Obe deželi gradita socializem in imata o vseh žgočih mednarodnih vprašanjih podobna ali ista mnenja. Politika aktivne koeksistence predstavlja osnovni kamen v mednarodnih odnosih. Od tod tudi skupni nastopi pred mednarodnimi forumi, posebej v OZN. Številni medsebojni stiki to pot tudi utrjujejo. Sedanji obisk na najvišji ravni bo zato pomenil novo spodbudo za nadaljnje sodelovanje, ki se bo zrcalilo v novih sporazumih in dvostranskih ukrepih.

Ostali dogodki

Nedeljske volitve v Zvezni republiki Nemčiji so rahlo razočarale tiste, ki se ukvarjajo s proučevanjem javnega mnenja in s političnimi kombinacijami. Krščansko-demokratska unija kanclerja Erharda je namreč dobila več glasov, kot so prerokovali, socialni demokrati, ki so se tokrat nadejali najboljšega, pa razmeroma manj. Tudi napovedi, da bo tretja stranka, liberalci, izgubila mnogo glasov, se niso uresničile.

Krščanski demokrati so dobili 47,6 odst. oddanih glasov (243 sedežev v skupščini), socialni demokrati 39,3 odst. (201 sedež), liberalci pa 9,5 odst. (49 sedežev). Kot vse kaže, se bodo krščanski demokrati znova povezali z liberalci kakor doslej, četudi so nekateri govorili v predvolilni vihti o »rdeče-črni« koaliciji obeh glavnih strank, morda po vzorcu znane avstrijske zveze. Vendar brez določenih premikov med vodilnimi politiki dosedanje vlade ne bo šlo. Najbrž bodo v vlado pritegnili nekdanjega obrambnega ministra Straussa, odstranili pa zunanjega ministra Schröderja. Vprašanje je tudi, ali bo dosedanji voditelj liberalcev Mende zavzemal še naprej podkanclerski položaj. Dosedanji kancler Erhard je dobil od strankinega vodstva nalogo, da sestavi vlado. To je obenem dokaz, da so njegova predvsem gospodarska prizadevanja in uspehi večini volivcev vendarle všeč.

NEMIRNA AZIJA

Šele odločnemu pozivu Varnostnega sveta obema spornima strankama, Pakistanu in Indiji, naj do srede ob 7.00 ustavita sovražnosti, se je posrečilo, da so boji v zadnjih treh — štirih dneh ponehali, četudi se zračni napadi nadaljujejo. Značilno je, da obe vladi vztrajata še naprej pri svojem stališču. Pakistan predvsem terja plebiscit v Kašmiru. Indija pa se temu odločno upira.

Sovjetski ministrski predsednik Kosigin je ponudil predsednikoma Šastriju in Ajub kanu, da se kot najvišja predstavnika prizadetih sestaneta na sovjetskih tleh in skušata najti miroljubno rešitev, potem ko se je osebno odposlanstvo glavnega tajnika OZN U Tanta končalo brez uspeha. Seveda se tudi med udeleženci 20. jubilarnega zasedanja Generalne skupščine, ki je pričelo z delom v sredo, čuti želja, da bi po potrebi posredovali z najvišjega mesta.

KITAJCI VSILJUJEJO NAPETOST

Znano je, da je Kitajska skupaj z Indonezijo podprla Pakistan v sporu z Indijo in slednji celo pripisala »imperialistične težnje« pod ameriškim varstvom. Toda v Pekingu so šli še dalje. Prav v trenutku, ko so se spopadle indijske in pakistanske enote, so poslali Indiji ultimat, naj v treh dneh uniči »vse utrdbe, ki so jih indijske čete zgradile na kitajski strani kitajsko sikkimske meje«. Sikkim je kraljevina, ki za njeno varnost jamči Indija po ustreznem sporazumu. Kitajska je pozneje tridnevni rok spremenila v šestdnevni.

Rok je potekel v sredo. V Pekingu poročajo, da so Indijci izpolnili zahteve v ultimatu, v Delhiju pa pravijo, da niso uničili utrdb iz preprostega razloga ker indijske čete sploh nikoli niso bile na kitajskem ozemlju. S tem naj bi napetost v tem delu sveta popustila. Vendar je resnica, da Kitajska terja večja območja sedanje Indije, ki da so kitajska in ki so jih »Indijci zasedli«. Zahteve po vrnitvi ozemelj pa morejo postati vzrok stalne napetosti in stalnih spopadov.

20. JUBILARNO ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE

Svet pričakuje, da bo Generalna skupščina prav zaradi jubileja rešila vsaj nekaj žgočih mednarodnih vprašanj. Za predsednika letošnjega zasedanja so izvolili italijanskega politika Amintora Fanfanija, potem ko se je Jugoslavija odrekla svoje kandidature (Koče Popoviča, bivšega sekretarja za zunanje zadeve). Skupščina je tudi sprejela tri nove dežele v članstvo, tako da se je le-to povzpelo na 117 članov.

Jugoslovanskega kandidata Popoviča so podprle vzhodnoevropske in afriške dežele, ker bi moral kandidirati na ta položaj po priporočilih GS iz leta 1963 predstavnik vzhodnoevropske skupine držav. ZDA so temu nasprotovale in v razgovorih z misijami posameznih dežel v OZN zahtevale zahodnega predstavnika. Tako bi se utegnilo zgoditi, da bi prišla na samem pričetku zasedanja blokovska trenja prehudo do veljave in bi morda celo zavrla njegovo normalno delo. Jugoslavija se je zato kot nevezana država, ki se bori proti blokovskim spletkam, kandidature odrekla. To potezo so pozdravili v OZN. S svojo odločitvijo je Jugoslavija tudi dala priznanje jugoslovansko-italijanskemu prijateljstvu in sodelovanju.

BOMBE IN VOLITVE

Osem oseb je bilo ranjenih, ko sta v glavni dvorani borze v Rio de Janeiru eksplodirali bombi. Policijski predstavnik je izrazil mnenje, da sodita bombi »v okvir zarote«, s katero naj bi preprečili volitve za guvernerja enajstih brazilskih držav, prihodnji mesec. Brazilski obrambni minister je izjavil, da bodo volitve guvernerjev ne glede na akcije zarotnikov.

TOZBA, SODBA IN STROŠKI

Dan za dnem pretresajo javnost časopisna in drugačna poročila in obvestila o prometnih in drugih nesrečah in vsakdo rad pripomni, da je še vedno premalo previdnosti na cestah, da še pridejo vozači prelahko do vozniških dovoljenj in da postaja za pešce in kolesarje po cestah vedno bolj nevarno. Nastaja velika škoda na ljudeh in materialna škoda, ki bi si jo lahko prihranili.

Mnogo manj kot o prometnih in drugih nesrečah pa se govori o veliki škodi, ki nastaja ljudem zaradi prevelike občutljivosti in užaljenosti, ko se žalijo in jemljejo drug drugemu dobro ime in čast.

Iz leta v leto ugotavlja med drugimi tudi Občinsko sodišče v Ptuju, da je iz dneva v dan več kaznivih dejanj zoper čast in dobro ime in tudi vedno večja škoda, ki jo je včasih težko popraviti. S poravnalnimi sveti smo poskušali od 1958. leta dalje reševati razne osebne spore in žalitve med najbližjimi ljudmi na svojem območju, vendar to ni mnogo pomagalo, ker so večje zadeve itak prišle pred sodišče in tudi dobile s sodno razsodbo svojo oceno. Pred poravnalnimi sveti pride največkrat do poravnave, če niso z zadevo že prej nastali stroški. V takšnih primerih teče zadeva dalje, ker ni več tako važno vprašanje, kdo je kriv, temveč kdo bo obsojen, da bo plačal tudi stroške. Pri takšnih zadevah ne gre toliko za to, ali je pisala pritožbo oseba, ki ima tozadevne kvalifikacije ali laik, ki je pač hotel na željo pomagati prijatelju, temveč več za to, kdo bo potegnil iz zadeve večjo korist, ali tisti, ki išče zadoščenja, ali drugi, ki mu je pri tem iskanju pomagal. Če bi sešteli vse stroške in izdatke, ki so jih imele doslej stranke, predvsem občani s podeželja, iz zaostalih krajev, kjer poberejo pravde od hiše še zadnji dinar in ga spravijo v žep ljudem, ki pomagajo pravdarjem, bi lahko ugotovili, da presegajo ti stroški stroške zidave velikih poslopij, graditve cest, šolanja večjega števila mladih ljudi itd. Namen takšnih izdatkov je čisto drugačen kot namen izdatkov s pravdami zaradi žaljenja časti in jemanja dobrega imena.

Na eni strani ugotavljamo dvig življenjske ravni in odkrivamo ljudi, ki se sploh ne zmenijo za svojo okolico, ki jim je vseeeno, kar si kdo o njih misli ali o njih govori, ker so preveč zaposleni s svojimi načrti in kombinacijami. Na drugi strani pa najdete ljudi v nezavidnem materialnem položaju, brez zaupanja v svoje moči in sposobnosti, da bi si pomagali iz težav in brez pomoči okolice, da bi se jim stanje izboljšalo. Jezijo se na svojo okolico, na sorodnike, na sosede, znance ali prijatelje, so pretirano občutljivi in razžaljivi ter prepričani, da bo še slabše, če ne bodo iskali zadoščenja za vsako besedo, ki se jim zdi žaljiva. Tako je imelo lansko leto skrbi in pota na sodišče vsaj 2000 ljudi, tožniki, tožitelji, priče itd. Nekaj poravnav je končalo sovraštvo med strankami za vse življenje, v večini primerov pa je sovraštvo ostalo in je prineslo razne mogoče in nemogoče načine in možnosti nadaljnjih razprtij.

Ti pojavi so na videz brezpomembni, v resnici pa, zlasti glede na množičnost v našem kraju resno zaskrbljujoči, ker se ob njih razbija skupnost najbližjih si ljudi, ki so si lahko v življenjskih težavah v izpodbudo in pomoč, v resnici pa so si ob sovraštvu v svoji okolici nesrečni in ni čudno, če se ta ali drugi odseli, proda hišo in domačijo, da bi se izognil življenjskim težavam, ki jih strpljivi ljudje sploh ne poznajo in občutijo.

Življenje v bližnji skupnosti zahteva od ljudi potrpežljivost s soljudmi, razumevanje njihovih težav, dobro voljo in namen, da bi jim ob pravem času in po svojih močeh pomagali. Sprtije, sovraštvo, hudobije in maščevalnost ter škodoželjnost pa razbijajo sožitje v skupnosti in zapuščajo za seboj opustošenje, ki ga včasih vse življenje ni več mogoče popraviti. Zato ne more biti pojav tožarjenja zaradi žaljenja časti in jemanja dobrega imena zanimiv samo za sodišče in poravnalni svet, temveč za vse forume v skupnosti, ki želijo in si prizadevajo, da bi bi nastajala okrog njih zdrava skupnost med seboj se spoštujočih ljudi, ki ne iščejo o soljudeh samo slabosti, temveč tudi njihove vrline in ki zahtevajo to za se tudi od njih. Le ob takšni enakopravnosti in strpljivosti, ob medsebojnem spoštovanju in pomoči v nepriliki si bo lahko marsikdo prihranil stroške tožarjenja in bo zato raje porabil potreben denar za dvig življenjske ravni svoje družine.

O tem bi morali razmišljati sedaj, ko bo zopet povsod dovolj pijače, dovolj možnosti in priložnosti za občutljivost in razdraženost, za umestne in neumestne šale in burke, pa si bomo prihranili mnogo skrbi in potov. Spoštovanje sočlovekovega dostojanstva zahteva razumevanje njegovih težav in posebnosti. Le tako lahko pričakujemo isto od njega. S tožbami in s plačevanjem visokih tožbenih stroškov tega namena prav gotovo ne bomo dosegli.

VJ.

Odprta razstava „Ptuj skozi stoletja“

V soboto, 18. septembra, popoldne je bila v dvorani na magistratu otvoritev razstave »Ptuj skozi stoletja«, ki jo je pripravil za 20-letnico osvoboditve Zgodovinski arhiv v Ptuju.

Otvoritve razstave se je udeležilo precej Ptujčanov, predstavnikov občinske skupščine in političnih organizacij, šol, mu-

Prof. Klasinc otvarja razstavo

zeja, podjetij itd., med katerimi je pozdravila članica kolektiva Zgodovinskega arhiva Ptuj tov. Lojzko Stropnikovo, Branka Bračka, Franca Rebernaka, Jožeta Fridla, inž. Franja Gruenfelda in vse ostale navzoče.

Razstavo je otvoril prof. Anton Klasinc, upravnik Zgodovinskega arhiva Ptuj, ki je organiziral razstavo, ji tudi dal obliko in zbral bogato vsebino. Da bi se ljudstvo z območja ptujske občine v čimvečjem številu odzvalo vabilu na ogled razstave, ki je odprta od 18. septembra do 3. oktobra 1965, je pripravil Zgodovinski arhiv Ptuj za javnost več sestavkov za »Tednik« z vsebino »Ptuj skozi stoletja«. Ob otvoritvi razstave je vodil prof. Klasinc vse navzoče po razstavnem prostoru in jim skrbno tolmačil vsebino razstavljenih listin, fotokopij, fotografij, urbarjev itd., ki najbolj ponazarjajo stoletne boje naših prednikov za nacionalne in socialne pravice, proti potujčevanju in zatiranju in končno revolucijo in zmago 1945. leta. Poudaril je, da bi morali poznati vsebino te razstave zlasti vsi mladi ljudje, da bi pravilno razumeli zgodovino naših kra-

jev in rodov in da bi jih navdajala ponos in ljubezen do domovine.

Po tolmačenju prof. Antona Klasinca so si navzoči ogledali še podrobnosti razstave in se končno tudi vpisali v knjigo udeležencev otvoritve.

Na ogled razstavę prihajajo sedaj dan za dnem ptujske in okoliške šole. Učenci in dijaki si ogledujejo z zanimanjem podrobnosti na razstavi, zlasti če jim jih raztolmačijo navzoči učitelji in profesorji. Vsi z veseljem ugotavljajo, da hrani Zgodovinski arhiv Ptuj dragocene listine, ki vsebujejo zanimivo gradivo za razne gospodarske, politične, socialne, prosvetne in ostale študije. Marsikdo še za te dragocenosti doslej ni vedel in se je razveselil, ko mu je ta razstava odprla vrata tudi do teh dragocenosti.

VJ.

Dopisujte v TEDNIK

Učinkovitost in kvaliteta osnovnega šolanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

stimulirati izredni študij, štipendirati samo študente na PA in s sistemom dopolnilnega strokovnega izobraževanja usposobiti dobre praktike za poučevanje predmetnih skupin.

Strokovno izobraževanje prometnih delavcev

Izobraževanje na delovnem mestu je najbolj učinkovita oblika strokovnega izobraževanja. Hospitacije, strokovna predavanja in vzorne nastope je treba pomnožiti in jih spraviti v urejen sistem. Več pozornosti zasluži hospitacijska šola, ki jo bo treba intenzivirati. Prosvetni delavci morajo med počitnicami realizirati bogat program dopolnilnega strokovnega izobraževanja. Z intenzivnim delom bodo obnovili in razširili znanje.

Osebni dohodki učiteljev

Nagrajevanje po delu je stimulativno in ugodno vplivalo na večjo produktivnost. Povprečni osebni dohodki prosvetnih delavcev v občini Ormož so zadovoljivi in so skoraj enaki, kot jih z isto šolsko izobrazbo prejemajo zaposleni v gospodarstvu, v najrentabilnejših delovnih organizacijah v občini.

V proračunski potrošnji bo treba z razumevanjem sprejeti morebitne omejitve sredstev. Občina bo realizirala letos okrog 50 milijonov dinarjev manj dohodkov in sicer 30 milijonov dinarjev zaradi manjših prispevkov na osebne dohodke, (manj zaposlenih) ter 20 milijonov iz kmetijstva zaradi slabe letine. Rebalans proračuna bo omejil proračunsko potrošnjo za 8—10 %, kar ne bo občutljivo prizadelo šolstva, ker ima že 5 % obvezno rezervo. Osnovne šole se morajo prēdvsem zavzemati za nabavo novih učil.

Na posvetovanju je bila živahna razprava, razpravljalo je nad 10 navzočih.

IRGL MARJAN, načelnik za občo upravo in družbene službe: Bistvenih uspehov v šoli ne bomo dosegli tako dolgo, dokler ne bodo urejeni pogoji učencev v šoli. Prva skrb je finansiranje osnovnega šolstva. Zavzeti je treba enoten kriterij za izplačevanje nadur prosvetnim delavcem.

ZLATKO KOVAČIČ, direktor osnovne šole Ormož: Odločno je treba rešiti prioritetni red gradenj novih šol na območju občine Ormož.

DRAGO PINTARIČ, sekretar občinskega komiteja ZK Ormož: Občina Ormož je glede sofinanciranja srednjih šol v Ptuju in v Mariboru dvakrat prizadeta. To se odraža v tem, da zavodi zahtevajo plačevanje šolnin, na drugi strani pa dajejo občina ali delovne organizacije na njenem območju štipendije, štipendisti pa ostanejo po končanem šolanju v Mariboru ali v Ptuju.

FRANC NOVAK, predsednik Občinske skupščine Ormož: Finansiranje osnovnega šolstva bo treba urediti v okviru republike. Tako stanje je nemogoče, saj manj ali slabo razvite komune nimajo dovolj sredstev za potrebe šolstva. V tem pogledu bo treba nekaj ukreniti, saj enoten program zahteva enotne pogoje dela.

VLADO OŽBOLT, predsednik Občinskega odbora SZDL Ormož: Kadrovska vprašanja prosvetnih delavcev je treba reševati dolgoročno. Starejšim učiteljem je treba omogočiti, da se praktično in teoretično izobražujejo in izpopolnjujejo.

MARJON, predstavnik republiškega sekretariata za prosveto in kulturo:

V republiškem povprečju dokonča popolno osemletko približno 60 odst. učencev. Važno je, kako delajo predmetni in razredni aktivi, ali rastejo iz nujnih potreb, ali se celo sestajajo brez načrtov enkrat ali dvakrat letno. Podhranjenost nekaterih otrok v občini je zaskrbljujoče vprašanje, ki ga bo treba rešiti.

R. D.

Živahne priprave na „Veselo jesen“ v Mariboru

V soboto, 25. t. m., ob 11. uri bodo odprli v Mariboru prireditev pod naslovom »Vesela jesen«

Program Vesele jeseni je zelo obširen. Prireditve si bodo sledile od 25. sept. do 11. oktobra, med najzanimivejšimi pa bodo gotovo plesi in pesmi podonavskih narodov, tudi Madžarov, Avstrijcev idr. Tri razstavne dvorane bodo v tem času pravcate kuhinje, kajti, računajo, da se bo v njih pripravljalo nekaj tisoč vrst jedil in specialitet vseh narodnosti, ki bodo zastopane na tem sejmu. Zraven bo moč kupiti po nizki ceni vina pridelovalcev iz vse Jugoslavije. Vsak, ki bo imel vstopnico, ki bo stala 300 dinarjev, bo imel pravico si kupiti še vse tisto, kar mu bo srce želelo, seveda, če bo lahko spravil v želodec, kajti izbira vseh dobrot bo neskončna. V vseh prostorih bodo plesišča z narodno glasbo. Na programu bodo večkrat modna revija, folklorne skupine s plesi in pesmimi, vožnja s starimi avomobili, Bukova chcet iz Prekmurja, Kmečki bal, sabljaški turnir in pa nekaj, kar bo najbolj zanimalo bralce vinogradnike in kmetovalce z našega območja:

RAZSTAVA LAHKIH KMETIJSKIH IN VINOGRADNIŠKIH STROJEV

S ptujsko-ormoškega območja bodo sodelovali veliki proizvajalni kombinati za vino Slovenske gorice—Ptuj, KK Jeruzalem—Ormož in manjši proizvajalci.

V času prideditev Vesele jeseni bo na celotnem področju okolice Maribora organiziran lov.

V Mariboru bodo tudi številna športna srečanja in tekmovanja in razne druge kulturne prireditve.

BJ

Ob protituberkuloznem tednu

Teden boja proti TBC je vsako leto od 19. do 26. septembra. V vseh krajih želele se v tem obdobju izvede tradicionalna akcija jugoslovanskega Rdečega križa. V tem času si bodo organizatorji akcije prizadevali še bolj povezati in uskladiti dejavnost družbenih organizacij in zdravstvenih ustanov za zatiranje te zahrbtne bolezni.

Letošnji teden boja proti tuberkulozi je v znamenju gesla »Tuberkuloza je za vse nas še vedno nevarna«. Te lepake in plakate lahko prečitamo na razglasnih deskah, na zidovih in drugje. Njihova vsebina je namenjena človeku, kako se naj varuje pred tuberkulozo, kako hrani, in vzdržuje osebno higieno, V naši deželi je še vedno mnogo bolnikov, ki bolehajo zaradi tuberkuloze.

Specialna bolnišnica za TBC v Ormožu bo pripravila nekaj predavanj o tuberkulozi, v nedeljo pa bo sprejem bolnikov. V okviru tedna je bila v Ormožu tudi dobro obiskana krvodajalska akcija, ki je trajala dva dni. Kri je odvzemala ekipa transfuzijske postaje iz Ljubljane.

R. D.

Za poplavljence je že prispelo nekaj pomoči v hrani in drugem

Občinski odbor Rdečega križa v Ptuju je ustanovil 4-članski štab za pomoč poplavljencem, ki ga tvorijo Hilda Sršen v imenu občinskega odbora RK, Jože Vratič v imenu občinskega štaba za pomoč v elementarnih in drugih nesrečah, Marica Fajt, direktor centra za socialno delo in zastopnik občinskega odbora SZDL Ptuj, ter Franjo Žmavc v imenu Občinskega sindikalnega sveta Ptuj.

Namen tega štaba je na podlagi ugotovitev članov štaba konkretno pomagati posameznim prizadetim v občini na poplavnem območju. Da pa bo lahko pomagal, je pozval ta štab sindikalne organizacije, da bi zbrale od članov pomoč po svojih možnostih, v materialu ali denarju. V okviru organizacij RK bodo ustanovljene komisije za pomoč poplavljencem, ki bodo zbrali predvsem živila in krmo za živino. Te komisije bodo delovale v 16 krajevnih organizacijah RK. Zbiralne akcije ne bo na območju Haloz in Slovenskih goric.

Že prve dni po poplavah je prispela prva pomoč organizacije Care iz Amerike, ki vsebuje predvsem moko, mleko in olje ter obleko. Ta pomoč je prispela z Reke po posredovanju Glavnega odbora RK Slovenije. Pravkar so dobili obvestilo, da je na poti nadaljnja pomoč. Komisija je že izdelala razdelilnik in bo pomoč razdeljena na terenu. Za pomoč v hrani je upoštevanih nad 200 ljudi, za ostalo pa bodo razdelilnik še izdelali.

Pred dnevi se je mudil v Ptuju in v poplavnih območjih predstavnik dobrodelne organizacije iz Kanade g. Richard Penner, ki si je zbral za dodelitev pomoči potrebne podatke. Te je zbiral tudi v občinah Murska Sobota. Z zbranimi podatki je odpotoval na posvetovanje vseh predstavnikov, ki so bili v Evropi v zvezi s poplavami in pomočjo, v Švico, od koder se bo čez čas vrnil s podatki o konkretni pomoči.

Tudi ob tej priliki so se izkazali prizadeti kot tudi popisovalci škode kot zelo realni in pošteni, kar potrjuje, da bodo ljudje nastalo škodo zmanjšali po svojih močeh, da pa jim bo dobrodošla dobronamerna pomoč srčnih ljudi v domovini in po svetu, ki sočustvujejo z vsem ljudstvom po svetu, kjerkoli so ga letos prizadele elementarne nesreče.

V. J.

Predstavnik Richard Penner v razgovoru s tov. Sršenovo

»GRADNJE« DELAJO NA RAZNIH DELOVIŠČIH

Gradbeno podjetje »Gradnje« Ptuj je že od lanskega leta dalje zmanjšalo obseg gradbenih del glede na manjša naročila in investicijske možnosti gospodarskih organizacij in zavodov ter ima sedaj zaposlenih 160 od prejšnjih 240. Obdržalo je gradbena dela na Polenšaku — stanovanjska zgradba za učiteljstvo in v Cirkulanah ter drugi del stanovanjsko poslovne stavbe v Trstenjakovi ulici nasproti hotela »Petovio«. V Muretincih gradi stanovanjsko zgradbo po naročilu investitorja DES Maribor. V Zavrču adaptira osnovno šolo in opravlja razna popravila na stanovanjskih stavbah v Ptuju po naročilu hišnih svetov in gospodarskih organizacij.

Podjetje še ima svoje mizarske delavnice za izdelavo gradbenega tipskega in drugega pohištva. Teracerska dela opravlja na svojem celotnem poslovnem območju, ker ima več teracerskih strojev in za ta dela usposobljene delavce.

Kot v vsem gradbeništvu čutijo tudi pri »Gradnjah« težave s pogodbenimi roki, ker ni mogoče dobiti na tržišču betonskega železa, delno tudi cementa in ostalega kritičnega gradbenega materiala. Podjetje si prizadeva izvršiti vsa pogodbena dela v pogodbenem roku, vendar se še dogaja, da se stranke pritožujejo nad zamudami zaradi višje sile.

Delavski svet podjetja je določil komisijo, ki bo ugotovila, če bi ne bilo mogoče poenostaviti administracije in zmanjšati režijskih stroškov, skratka, da bi ugotovila, če so še kakšne kadrovske rezerve v podjetju. Skrajno varčevanje, pravilno trošenje materiala in popolna zaposlitev kadra zahteva temeljito proučitev vseh notranjih rezerv. Vse kaže, da bodo tudi zasebni graditelji naročali več del pri gradbenem podjetju. Zato se mora podjetje približati s cenami za usluge njihovim plačilnim možnostim. V prihodnjem letu bo konkurenca zahtevala boljšo kvaliteto del in zmerne cene. Že zdaj se čuti večja disciplina na gradbiščih, ker se zavedajo zaposleni, da zahtevajo stranke kvalitetno in ceneno delo in razumljivo, to zahteva od svojih zaposlenih tudi podjetje.

V. J.

vesela jesen
25. IX.-10. X. 1965 - MARIBOR
INTERNAC. LUNA PARK, ZABAVNE PRIREDITVE
JUGOSLOVANSKA SORTNA VINA, SPECIALITETE JUGOSLOVANSKE KUHINJE, FOLKLORA PODONAVSKIH NARODOV

Filmska družba je odnesla iz Ptuja lepe posnetke in vtise

V nedeljo dopoldne, 19. septembra 1965, je odpotovala iz Ptuja med zadnjimi člani filmske družbe Jolly iz Rima tudi filmska igralka Catherine Spaak, medtem ko je večina članov te družbe in podjetje Filmservis odpotovala že v soboto zvečer.

Vsi člani filmske družbe so prav gotovo odnesli iz Ptuja lepe vtise, saj so imeli vse dni ugodno vreme za filmanje in tudi sam Ptuj jim je izkazal vso pozornost in gostoljubnost. Sama filmska družba Jolly je odnesla iz Ptuja lepe posnetke notranjosti ptujskega gradu in njegovih dvorišč ter spoznanje, da je v Ptuju, skupno s Filmservisom, uspešno opravila nalogo, zaradi katere so vsi skupaj prispeli v Ptuj.

Ptujski muzej je bil sicer v času od 8. do 18. septembra prikrajšan za mnoge obiskovalce njegovih zbirk in za nekaj stotisočakov vstopnine, vendar je družba to nadomestila z 1,200.000 dinarji pogodbene odškodnine za uporabo prostorov in za pravico snemanja inventarja v raznih scenah.

S kratkim stikom, ki je zatemnil v soboto, 18. septembra, zvečer celo mesto Ptuj, je bil tudi konec dela filmarjev romana Mademoiselle du Mauphin ter tako tudi konec 10-dnevne živahnosti, ki jo je prinesla v Ptuj s seboj filmska družba.

Kdor je bil vseh minulih 10 dni pobliže tem filmskim ljudem, je tudi spoznal njihove skrbi in težave. Tudi filmski ljudje niso brez njih, pa tudi brez načrtov niso. Družba Jolly ima svoje, enako pa tudi naše podjetje Filmservis, vendar vsi skupaj o njih raje molčijo, ali pa bi se o njih pogovarjali zadnji dan bivanja v Ptuju, ko za to ni bilo več časa. Vsem skupaj se je videlo, da so se navadili na Ptuj in da so že mislili na svoje novo pristajališče, na Ljubljano, kjer jih tudi še čaka precej dela. Končno je pred njimi še Rim, in tam bo tudi konec snemanja filma Mademoiselle de Mauphin.

Kolektiv hotela Petovio Ptuj se je zavedal, da bodo zadnji dan bivanja v Ptuju vsi nervozni, zato je pripravil v dogovoru z direktorjem družbe Filmservis poslovilni večer. Najprej je vse povabil v klet Kmetijskega kombinata Ptuj pod gradom na vinsko poizkušnjo, nato pa v restavracijo hotela na skupno večerjo. Sprva se je Catherine Spaak obotavljala, da bi se udeležila ogleda ptujskega podzemlja, potem pa je le prišla skupno z režiserjem Bologninijem in z drugimi. Vsem skupaj je bilo novo, kar so videli. Presenetilo jih je, da je bila v vseh sodih tako dobra kapljica iz haloških goric. Še pri večerji so si natakali vino, ki so ga izbrali v kleti in vsi skupaj so bili prav dobre volje.

V soboto je bilo zadnje filmanje scen z vojščaki in s tem je bilo tudi konec dela družbe v Ptuju. V nedeljo je bil ta zopet pripravljen na nove goste. V deževnem dopoldnevu se je odločila za odhod še Catherine Spaak, vendar ni odpotovala brez zadnjega prijetnega presenečenja. Direktor podjetja Rudi Bratec ji je izročil v košarici z nageljčki s plesnijo obloženo buteljsko vino letnika 1945 iz arhiva »Slovenskih goric« v spomin na letnico, ko je prišla Catherine na svet. Magda Mrškova ji je v imenu kolektiva in Ptujčanov želela mnogo nadaljnjih uspehov pri filmu in da bi še kdaj obiskala Ptuj. Močno presenečena se je Catherine Spaak zahvalila za izkazano ji pozornost.

V filmu Deklica iz Parme, ki so ga vrteli v Ptuju v mestnem kinu v torek in sredo, 21. in 22. septembra, so gledali Catherino Ptujčani z mnogo večjim zanimanjem, kot bi jo sicer, ker tudi ona gleda sedaj Ptuj drugače, kot ga je prvi dan, ko ga je prvič videla. VJ.

V soboto zvečer so sedli igralci v Ptuju zadnjič za eno mizo

„Delta" je prebrodila prvotne težave po reformi

Tovarna perila in konfekcije »Delta« Ptuj, se je lotila po uveljavitvi gospodarske reforme še bolj intenzivno kot prej vseh problemov, da bi v prvi vrsti zagotovili nemoteno proizvodnjo.

V podjetjih, kjer je zaposlenih največ ženskih delovnih moči ali celo pretežno število, kot je to pri »Delti«, je bilo namreč potrebno izmene tako organizirati, da so vedno vsi stroji zasedeni in da je njihovo delo strogo specializirano. Prej so delale šivilje pri strojih tudi vmesne operacije, sedaj pa jih opravljajo zanje pomožne moči. Stroji nemoteno tečejo in uspeh dela specializiranih delavk je mnogo večji. V oddelku, kjer so to najprej uvedli, so povečali dnevno količino izdelanih srajc za vsaj 30 %. Podjetje je poleg tega uvedlo še pripravo dela, tako da je pred proizvodnjo vse tako pripravljeno, da ne more priti tekom proizvodnje do nikakršnih zastojev. Ob vsej tej reorganizaciji ni bilo potrebno zmanjševati števila zaposlenih. V nasprotnem primeru bi morali odpustiti vsaj 25 nekvalificiranih delavk, večinoma mater in žena, ki bi jih to hudo prizadelo. Podjetje je ukinilo tretjo izmeno, odpravilo nočno delo, ki je bilo velika obremenitev za zaposlene žene in matere. Takšna zaposlitev je tudi povečevala proizvodne stroške. Ob vseh teh spremembah je ostal plan proizvodnje isti s tem, da se je produktivnost pri dveh obstoječih izmenah in pri ostalih spremembah znatno povečala.

Po uveljavitvi gospodarske reforme se je tudi spremenilo razmerje v prodaji na domačem in inozemskem trgu. Večino prejšnjih kupcev na veliko si je podjetje obdržalo in pridobilo več inozemskih kupcev, ki jim dobavlja prek izvoznih podjetij. Kupujejo: Zapadna Nemčija, Švedska in Nizozemska. V letošnjem letu bo »Delta« prodala na inozemski trg za višjo devizno vsoto, kot je prvotno planirala. Že do konca septembra 1965 je dosegla in presegla plansko vsoto za 15 %. Največ izvažajo moške srajce iz nylona in ženske obleke iz poliestra. Za Švedsko je začela »Delta« delati že 1964. leta in bodo pogodbo letos izpolnili, nato bodo izdelovali konfekcijo za Zapadno Nemčijo in druge naročnike.

Podjetje si prizadeva za zaposlene tudi okolje tako urediti, da se bodo pri delu čim manj fizično in duševno utrujali. Vse delavke bodo enako oblečene, okolje pri strojih pa bo v ustreznih barvah, ki pomirjujoče vplivajo na zaposlene. Na to so v podjetju že dolgo mislili, vendar bo lahko šele to sedaj izpolnjeno. Začasno ne more misliti na razširitev obrata in na graditev novih objektov, čeprav se je na to že pripravilo, zato pa bo sedaj do možnih mer uredilo notranjo organizacijo dela in delovno okolje, kar tudi ugodno vpliva na zaposlene.

Na jesenskem velesejmu v Zagrebu je imela »Delta« svoj paviljon in je tam razstavljala vzorce svojih izdelkov, ki jih dobavlja domačemu in inozemskemu trgu. Predstavnik »Delte« na velesejmu je sklenil pogodbo za 200 milijonov dinarjev in sicer predvsem za izdelke za zimsko sezono. Tudi inozemci so se zanimali za pogoje dobav. Predstavnik »Delte« je navezal z interesenti stike in podjetje pričakuje naročila za dobave tudi njim prek jugoslovanskih izvoznih predstavništev.

Po mnenju direktorja podjetja Heriberta Samude in računovodje Dragice Novakove je podjetje dobro prebrodilo začasne težave, ki so jih prinesli novi predpisi. »Delta« ni prizadela skladov, temveč je obdržala prejšnje razmerje pri delitvi dohodka glede na osebne dohodke in sklade 80:20. Podjetje ni moglo zvišati osebnih dohodkov na račun skladov, ker mu primanjkujejo obratna sredstva za redni obseg poslovanja in ker ima obveznosti za anuitete iz prejšnjih let, ko je nabavilo nove stroje. Neto osebni dohodki so višji za višino prispevkov, ki se jih je odrekla skupnost in sicer za 12,26 %. Nadaljnje zviševanje osebnih dohodkov pa bo odvisno od dviga produktivnosti dela po postavljenih in v kolektivu znanih kriterijih.

Konfekcijska proizvodnja je najbolj prizadeta s tem, da so tkanine podražene za okrog 23 %, medtem ko mora konfekcijska industrija ostati pri svojih prejšnjih cenah. Za vsako spremembo cene mora prositi za odobrenje Zvezni zavod za cene v Beogradu in je potrebno nanj čakati večkrat tudi po nekaj mesecev. »Delta« je že dobila tako odobrenje v času po zamrzovanju cen, na odobrenje za najnovejše artikle pa še čaka. V. J.

Kino

MESTNI KINO PTUJ

predvaja 24., 25. in 26. septembra t. l. španski barvni film KRALJICA CHANTECLERA; 28. t. m. sovjetski barvni film KROTITELJICA TIGROV; 29. in 30. t. m. jugoslovansko-zahodnonemški barvni (cinemascope) film ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU.

KINO TOMAŽ PRI ORMOŽU

predvaja 26. septembra t. l. ruski barvni (cinemascope) film CISTO NEBO.

Praktični nasveti

STARE KURE koljemo zmeraj potem, ko se ogolijo. So mnogo okusnejše, mastnejše in tudi precej mehkejše.

STROČNICE, riž, suhe gobe in suho sadje, ki jih namočimo čez noč, niso samo mnogo okusnejši, ampak tudi mnogo bolje izkoristimo njihovo hranilno vrednost.

Stročnice posolimo šele potem, ko so skuhane; čas kuhanja s tem znatno skrajšamo. Noževa konica jedilne sode, ki jo dodamo, potem ko zavre, nam stročnice prej zmehča.

Stročnice — fižol, grah, lečo itd. — se dalj drže in tudi črvi jih ne napadajo, če jih posujemo s soljo in kdaj pa kdaj temeljito premešamo. Za kilogram stročnic zadostuje približno žlica soli.

KLOBUKOV z zavitimi krajci nikoli ne hranimo položenih, najbolje je, da jih obesimo. Če nimamo primernega obešalnika, jih hranimo postavljene na glavo.

OVRATNIKE suknjičev, ki so močno umazani, očistimo z jelenovo soljo.

KAKAO zgubi prijetni okus, če ga hranimo v pločevinastih ali lepenkastih škatlah. Takoj po nakupu ga zato presujmo v kozarec ali porcelansko dozo. Zlasti prijetno aromo pridobi, če hranimo v njem palčko vanilije. Kakao naj zavre dvakrat, tako postane gostejši in okusnejši.

Kakao je laže prebavljiv, če mu dodamo nekaj kapljic limoninega soka. Kakao in prašek za puding zmešajmo zmeraj najprej s sladkorjem, potem šele z vodo; tako se izognemo grudicam.

Madeže kakaa v barvnih blagih zdrgnemo z glicerinom in jih operemo v čistem milnem špiritu.

Madeže kakaa v enobarvnih blagih odrgnemo z močno solno raztopino.

Izjema je členasti kaktus, ki prav okoli novega leta cvete in potrebuje takrat posebne nege. Zalivamo ga redno in tudi nekoliko gnojila mu pride tedaj prav.

MADEŽE KAVE odstranimo z vrelo vodo in redko milnico. Stare madeže namočimo v hladno vodo, nato jih omočimo z glicerinom in izperemo v mlačni vodi.

Zega Elizabeta

Po dolgi in mučni bolezni je umrla v Ptuju 14. septembra 1965 Elizabeta Zega, upokojena učiteljica, rojakinja s Slovenske Koroške. Na zadnji poti na ptujsko mestno pokopališče so jo spremljali 16. t. m. sorodniki, znanci in prijatelji. Ob odprtem grobu se je poslovil od nje v imenu odbora SZDL Ivan Rudolf, ki je med drugim dejal:

»Že kot mlada učiteljica si morala po koroškem plebiscitu zapustiti Slovensko Koroško in se preseliti v Jugoslavijo. V več krajih si učiteljevala. Vedno je bilo tvoje srce polno ljubezni do mladine, ki te je spoštovala. Leta 1941 te je pregnal kruti okupator v Bosno, od koder si se vrnila po osvoboditvi v Ptuj s skrhanim zdravjem, kljub temu pa si se z enako ljubeznijo kot prej lotila dela. Na našem terenu si bila zelo agilna in požrtvovalna kot odbornica OF in SZDL, kot knjižničarka, kot članica raznih odborov in komisij, kjer si kazala vso svojo ljubezen do soljudi in razumevanje za vse njihove mnoge pereče probleme, za katere si želela vedno najti najbolj humano in

Zega Elizabeta

najučinkovitejšo rešitev. Kljub upokojitvi in življenjski utrujenosti se delu nisi upirala, temveč si ga voljno sprejela in tudi izvršila prevzete naloge. Ljudje so se radi obračali k tebi po nasvete in po pomoč. Kruta in neizprosna bolezen te je navezala na dom in na bolniško posteljo. Do zadnjega si upala, da si boš zopet opomogla in da boš naprej pomagala povsod, kjer te bo odbor SZDL potreboval. Tvoje upanje pa se žal ni izpolnilo. Legla si v prerani grob. Vedno se te bomo spominjali in vedno ti bomo hvaležni za vse, kar si ljudstvu dobrega storila. Naj ti bo lahka svobodna slovenska zemlja.«

V imenu učiteljskega kolektiva osnovne šole Breg se je poslovil od pokojnice upravitelj Adi Praprotnik, v imenu upokojencev učiteljev pa Mirko Majcen.

Humor

— Mamica, ko bomo šli na sprehod, vzemi s seboj čokolado, da jo boš imela pri roki, če mi bo šlo na jok.

* * *

Zanimivo, da največ otrok misli, da je treba iti spat, četudi še nismo zaspani, in da je treba vstati, ko bi hoteli še spati.

Poslovili so se za nekaj mesecev

S ptujske železniške postaje je odpotovalo v nedeljo, 19. septembra 1965 dopoldne okrog 250 fantov, ki so bili poklicani na odslužitev kadrovskega roka v JLA. Poseben vlak, ki je pripeljal iz Maribora, je odpeljal proti Ormožu in dalje proti Čakovcu in Varaždinu vesele fante, ki so pozdravljali z oken vagonov ljudstvo ob progi in prepevali ter vriskali v slovo za čas, ko bodo služili vojaški rok v raznih predelih naše domovine.

Na ptujski postaji je bilo to nedeljsko jutro mnogo ljudstva. Odhajajoče je bilo mogoče ločiti od spremljevalcev, staršev, bratov, sester in deklet po nageljčku v gumbnici ali za klobukom. Stali so v gručah ali pa objeti v krogu, se še pomenkovali ali prepevali, se rokovali ali šalili. Do odhoda vlaka je bilo le še kake pol ure. Na peronu jim je igrala godba na pihala »Svobode« Ptuj. Nekaj deklet je bilo solznih oči in tudi tu in tam si je mamica ali oče obrisal solzo. Tako je pač vedno, ko odhajajo otroci iz družin po svetu, v šole ali v JLA. Vedo, da ne gredo predaleč in da se bodo vrnili in vendar, slovo je vedno težko. Še pozdrav temu ali onemu, pišite, pošljite mi časopise in obiskat me pridite...

Na ptujskem peronu so se že zgodaj v nedeljo zbrali odhajajoči in spremljevalci. Poslovili so se: »Bodi zdrav in na svidenje!«

Diesel lokomotiva je pripeljala dolgo vrsto vagonov samih mladih veselih ljudi in jih ustavila na ptujskem peronu. Fantje so pohiteli v vagone, odložili prtljago in se še pozdravili s svojimi. Godba je še enkrat zaigrala. Stotine rok je pomahalo v pozdrav in marsikdo se je obrnil šele, ko je odpeljal vlak proti žagi v Rogoznici...

Železniška postaja se je zopet spraznila. Odfrčali so avtomobili in motorji ter mopedi in oddrdrali vprežni vozovi s spremljevalci iz Haloz ali iz Slovenskih goric. Tudi po ulicah ni bilo več vriskanja. Danes so fantje že na svojih mestih in v uniformah in zanje je že začelo novo življenje v šoli JLA, v šoli tovarištva in bratstva. V njej se bodo vsi trudili biti čimboljši in se bodo čez leto in nekaj vrnili veseli in zdravi kot vojaki ali celo kot rezervni starešine in se bodo radi spominjali na leto, ko so bili rekruti. V. J.

Za slovo so zapeli

Prejšnjo nedeljo dopoldne je bilo v Ormožu živahno. Vriskanje, prepevanje in godba je bila za Ormož nekaj nevsakdanjega. Mladi fantje, ki so odšli na odsluženje kadrovskega roka, so se v Ormož pripeljali na vprežnih vozovih, s kolesi, avtomobili in mopedi, bližnji pa so pripešačili. Mlada grla so prepevala v skupinah ter se veselila življenja. Konji, s katerimi so se pripeljali, so se kdaj pa kdaj ustrašili vriska mladeniča, včasih pa tudi glasne godbe. Dekleta, ki so spremljala svoje fante-rekrute, so otožno pogledovala na uro.

»Da, še je čas, samo pil ne bom več,« je rekel mladenič z zlatosrebrnim šopkom. »Svojo državljansko dolžnost bom opravil zavestno.« Tudi njegovi prijatelji so se odpovedali alkoholu, čeprav je včasih navada prednikov bila drugačna. Pameten in trezen se je s svojimi prijatelji napotil proti vojnemu odseku. S sabo so nosili borše in potovalke. Najprej sem pomislil, da odhajajo fantje na dopust, toda šele pozneje sem se spomnil, da leseni kovček ni več potreben. Pri nas je povsod napredek.

Več desetin mladeničev se je prejšnjo nedeljo poslovilo od svojih staršev, znancev, prijateljev in sorodnikov. Odšli so k vojakom veseli, razigrani, saj so vedeli, da se bodo v osemnajstih mesecih marsikaj lepega in koristnega naučili. Poleg tega, da bodo razširili in poglobili svoje znanje, bodo častno odslužili svoj kadrovski rok in se vrnili domov strokovno in politično zreli državljani.

D. R.

V steljniku se je obesil

V ponedeljek, 20. t. m., ob 15. uri popoldne se je v steljniku obesil 49-letni delavec Ivan Plohl iz Koga št. 101. Na svojem domu je obešenega v steljniku našel otrok, ko je iz gozda prinesel steljo. Prestrašil se je visečega pokojnika, ki je bil že mrtev. Kot pravijo tamkajšnji prebivalci, je pokojnika do samomora privedlo pijančevanje in neurejeno življenje. Pred petnajstimi leti se je ločil od svoje žene in od takrat je živel pri svojem bratu. Čeprav je bil izučen sedlar, je opravljal razna priložnostna dela.

Na območju občine Ormož je povprečno na leto 6 samomorov. Vzrok samomorov je predvsem neurejeno družinsko življenje, pijančevanje in drugo.

Letos še spominska plošča v Dornavi

K ploščam in spomenikom, ki jih je financirala na predlog Občinskega združenja borcev NOV Občinska skupščina Ptuj iz v ta namen določenih sredstev, pride še spominska plošča na zadružnem domu v Dornavi ki bo odkrita ob letošnjem dnevu republike — 29. novembru.

Ob majskih proslavah 20-letnice osvoboditve je bila odkrita spominska plošča na rojstnem domu Toneta Žnidariča v Novi vasi pri Ptuju št. 78. Na dan borca 4. julija pa je bilo odkritje spomenika padlim kuririem v Spuhlji niže Ptuja. Za občinski praznik 8. avgust določeno odkritje spomenika padlim borcem v Gorišnici je izostalo glede na pomanjkanje denarnih sredstev, pač pa je bila namesto odkritja tega spomenika otvoritev otroškega vrtca v Kidričevem. Za 29. november 1965 je še določeno odkritje spominske plošče na zadružnem domu v Dornavi v spomin na borce z območja krajevne skupnosti Dornave.

Kljub nenehnemu prizadevanju dosedanjega Občinskega združenja zveze borcev NOV in Občinske skupščine Ptuj, da bi imelo območje občinske skupščine Ptuj vse planirane spomenike in plošče, doslej tega plana ni bilo mogoče izpolniti, ker ni bilo za to dovolj sredstev. Zato bo ostalo še prihodnjim odborom in občinski skupščini nekaj skrbi za to nalogo, dokler ne bo v celoti izpolnjena. V. J.

Edvard Kardelj obiskal Bar

Predsednik zvezne skuščine Edvard Kardelj s soprogo je včeraj v spremstvu političnega sekretarja CK ZK Črne gore Djoka Pajkoviča in predsednika republiške skupščine Andrije Mugoša obiskal Bar. Predsednik Kardelj si je v Baru ogledal pristaniške naprave in se zanimal za možnosti za povečanje prevoza blaga prek tega našega najjužnejšega pristanišča na Jadranu.

Sinoči je Edvard Kardelj prispel v Titograd.

GENERALNA SKUPŠČINA NAJ RAZPRAVLJA O LR KITAJSKI

Včeraj je deset članic svetovne organizacije (Albanija, Alžirija, Burundi, Kambodža, Brazzavilski Kongo, Kuba, Gana, Gvineja, Mali in Romunija) poslalo generalnemu sekretarju U Tantu pismo z zahtevo, naj na letošnjem zasedanju GS obravnavajo tudi vprašanje »obnovitve zakonitih pravic ljudske republike Kitajske v Združenih narodih«.

Omenjene države so izročile drugim članicam svetovne organizacije spomenico, v kateri poudarjalo, da ni mogoče reševati nobenega pomembnejšega mednarodnega problema brez kitajskega sodelovanja.

● JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA IZKLJUČENA IZ KONFERENCE ZA TELEKOMUNIKACIJE

Južnoafriško republiko so izključili iz svetovne konference za telekomunikacije, ki je v švicarskem mestu Montreuxu. Sklep so sprejeli po tajnem glasovanju, s katerim se je 59 držav članic odločilo za predlog Združene arabske republike, naj Južna Afrika zapusti konferenco, ali proti njemu. Po glasovanju je predsednik konference sporočil, da južnoafriška delegacija ne more več sodelovati na konferenci.

● ZGORELO GOSPODARSKO POSLOPJE

Francu Petku iz Slovenje vasi 12 je ogenj upepelil leseni del gospodarskega poslopja, ostrešje živinskega hleva in svinjake. Zgorela je tudi vsa krma, dva voza in drugo orodje. Škode je za poldrugi milijon dinarjev. Vzrok požara še ni znan.

Gorelo je tudi v regeneraciji Surovine na Pobreški cesti 20 v Mariboru. Ogenj so hitro lokalizirali, tako da ni prišlo do večje škode. Požar je zanetila iskra trgalnega stroja.

Radenci dobijo avtomatsko telefonsko centralo

V Radencih bodo letos dobili avtomatsko telefonkso centralo. Tehnična ekipa soboškega podjetja PTT je pred dnevi začela montirati novo avtomatsko telefonsko centralo. Z deli bodo zaključili še ta mesec. Za turistični kraj zdravilišče Slatina Radenci bo nova ATC velika pridobitev.

D. B.

Ptujske žene na braniku svobode

11

Opomba: V prejšnji številki so se vrinile v sestavku: »Ptujske žene na braniku svobode« napake. Pravilno: Vidka Alič in Velena Osole sta padli kot talki 9. aprila 1945, Aličeva pa je prekinila šolanje na učiteljišču aprila 1941.

V drugem obdobju okupacije je žrtvovala svoje življenje za lepšo bodočnost svojega naroda tudi **Anica Kolarič** iz Nove vasi pri Ptuju, stara 21 let.

Anica Kolarič

Anica je najprej hodila v ptujsko gimnazijo, nato pa se je vpisala na učiteljišče v Mariboru. Kakor njeni vrstnici Aličeva in Osoletova, je tudi Anica prekinila šolanje po prihodu okupatorja. Zaposlili so jo pri železnici, kjer pa ni dolgo ostala. Zaradi materine bolezni je službo zapustila. Leta 1943 jo je Štefka Kolarič-Grozdana povezala z Osvobodilno fronto. Od tedaj naprej je pridno delala za svobodo, zbirala potrebščine za NOV, širila osvobodilni tisk, pomagala pri obveščevalnem delu, na svojem domu pa je leta 1944 poleti uredila javko 14 TV postaje. Najmanj dvakrat na teden so se pri Anici oglašali kurirji Vitez, Jelen, Vojko, Mato. Sprejemali so sanitetne potrebščine in pošto ter pošto tudi oddajali. Anica pa se je oglašala na drugih javkah, da je tako povezovala javke OF med seboj. Hodila je k Olgi Čehovi v Janežovce, na Ptujsko goro, v Jurovce, na Pristavo in v Ptuj.

Kdo je bil kriv, da so Anico aretirali? Prijeli so jo marca 1945. Baje so našli Nemci pri padlem komandantu IV. relejne linije 3. sektorja Jelenu Aničino sliko. To je bilo 4. februarja 1945. Več kakor mesec dni so naši krvniki potrebovali, da so jo po sliki izsledili, — ali pa je niso hoteli takoj prijeti, da bi opazovali njene poti, da bi odkrili kaj novega v škodo Osvobodilni fronti?! Govorijo tudi o izdajalcih v domači vasi. Govorijo tudi, da bi Anico in Veleno lahko nekdo rešil iz zaporov, a je to odbil, češ, da sta si zapor zaslužili. Baje je to neki železničar. Premalo pa je dokazov, da bi lahko tem govoricam pritrdili. Anice pa seveda ni več, padla je pred dvajsetimi leti. Okupator jo je ustrelil, kakor Veleno in Vidko, njeni prijateljici, zavedni Slovenki, kakor je bila tudi Anica.

Pri partizanih pod Bočem je padla februarja 1945 mlada borka **Erna Mohorič** iz Ptuja.

Erna se je rodila leta 1920 v Ptuju. Oče je bil policijski uslužbenec, doma iz Pazina v Istri, mati pa iz Vodnjan v Istri. Po prvi svetovni vojni so se naselili v Ptuju. V družini so bile štiri hčerke. Erna se je izučila za trgovsko pomočnico. Mohoričevo družino je okupator izselil leta 1941 na Hrvaško, kjer je ostala do konca vojne. Le Erna je ostala v v ptujskem okraju, ker je bila leta 1941 v službi v nabavljalni zadrugi v Makolah. Baje so Erno povezali v osvobodilno gibanje makolski uporniki že leta 1941. Po aretacijah v Makolah poleti 1942, je Erna prenehala z delom, ker je izgubila povezavo z OF. V drugem obdobju narodnoosvobodilnega boja vidimo Erno spet med najbolj vnetimi poborniki za svobodo. Iz Ptuja je prinašala vsak teden potrebščine za partizane na Boču. Po kurirskih poteh je hodila tudi na Pohorje. Ker je postal okupator pozoren na njene poti, je odšla v jeseni 1944 k partizanom na Boč. Padla je na Dednem vrhu februarja 1945 v skupini kurirjev 4 TV postaje.

Pretresljive so tudi okoliščine smrti mlade **Ljudmile Štucl** iz Ormoža, rojene 1924. Ljudmila je hodila v osnovno šolo v Ormožu, nato pa je končala štiri razrede gimnazije v Beogradu. Leta 1941 se je zaposlila na davčni upravi v Ptuju, kjer je našla zvezo z OF. K partizanom je odšla julija 1944. Delala je med partizani-terenci na Ptujskem polju. Prve dni oktobra se je skrivala s svojim pisalnim strojem pri kovaču v Sobetincih. Tam so jo našli mrtvo na

Erna Mohorič

seniku 3. oktobra 1944. Ni znano, kdo jo je ustrelil. Ali bo kdaj pojasnjena smrt tega mladega dekleta, ki se je vsa predala delu za svobodo?

Kmečko dekle **Marijo Gorišek** (rojena 1911) z Brega pri Majšperku, ki je pomagala partizanom, je okupator ustrelil v Narapljah. V internacijo pa so Nemci odpeljali kmečko delavko **Marijo Vagner** (rojeno 1923) iz Medvedc. Od tam se je vrnila leta 1944 in odšla v jeseni v Tomšičevo brigado, toda kmalu so jo pogrešili pri Slovenski Bistrici. Partizanko **Marijo Dorič** (rojeno 1924) iz Medvedc, kmečko delavko, je dohitela smrt oktobra 1944 v okolici Slovenjega Gradca. K partizanom je odšla leta 1943, stara 19 let. Med smrtnimi žrtvami je bila tudi **Marija Lah**, rojena 1884, gospodinja iz Jelovice, ki jo je okupator ustrelil leta 1944, ker so v njeni hiši sprejemali partizane.

V. R.

(Dalje prihodnjič)

OBVESTILO

Oddelek za notranje zadeve Skupščine občine Ptuj **obvešča**, da bo v četrtek, 30. septembra 1965, prodaja najdenih predmetov.

Javna dražba se bo začela ob 8. uri na dvorišču zgradbe občine Ptuj, Trg mladinskih brigad 1.

Iz pisarne oddelka za notranje zadeve

Pred jesensko setvijo na ormoškem območju

KMETIJSKA ZADRUGA ORMOŽ BO ANGAŽIRALA V LETOŠNJI JESENSKI SETVI 52 TRAKTORJEV. KMETJE BI SE MORALI PRAVOČASNO OSKRBETI S SEMENI, Z UMETNIMI GNOJILI IN ZAŠČITNIMI SREDSTVI TER TEMELJITO PRIPRAVITI ZEMLJO. GOSPODARSKA REFORMA TUDI V KMETIJSTVU ZAHTEVA IZKORIŠČANJE NOTRANJIH REZERV. LETOS BO NA 850 ha ZIMSKIH POSEVKOV ZADRUGA SODELOVALA Z ZASEBNIMI KMETOVALCI.

Priprave na jesensko setev so na ormoškem območju v polnem teku. Njivske površine so določene. Kmetijska zadruga Ormož bo zasejala 320 ha s pšenico in mešanico ječmena in pšenice.

Kmetijska zadruga Ormož se pripravlja na jesensko setev od žetve. Letošnjo žetev je zadruga hitreje opravila, ker so približno 95 % površin v občini poželi s kombajni. Povečala je število kombajnov in s tem zagotovila slehernemu kmetovalcu mehanizirano — strojno žetev. Letos se je zadruga ponovno pokazala predvsem v intenzivni kmetijski proizvodnji. Letošnja muhasta letina je vplivala, da je bil povprečen pridelek žitaric manjši od predvidevanj.

Zato pa bo v prihodnjem proizvodnem letu treba doseči večje pridelke od letošnjih. To nalaga zadrugi in zasebnim kmetovalcem, da se temeljito pripravijo na setev in da jo pravočasno izvršijo. Priprave morajo biti pravočasne in kakovostne.

Gospodarska reforma je tudi v kmetijstvu prinesla številne novosti in spremembe, ki jih zahteva naš hiter gospodarski razvoj. Znižanje stroškov proizvodnje z boljšo organizacijo dela, večjo disciplino na delovnem mestu, izkoriščanje notranjih rezerv, večje zavzemanje zaposlenih na delovnem mestu, uvajanje novih tehnoloških postopkov v proizvodnjo, večja uporaba mehanizacije, boljša usposobljenost zaposlenih in drugo bo pocenilo tudi kmetijsko proizvodnjo.

Proizvodnja žita v ravninskih predelih občine Ormož predstavlja več ali manj bistvene postavke in je tudi glede na površine, ki jih zajema, zelo pomembna. Za letos se predvideva, da bo zasejanih 2000 ha površin. Na lastnih površinah bo zadruga zasejala 320 ha pšenice in mešanice pšenice z ječmenom. Z zasebnimi kmetovalci bo sodelovala na 850 ha. Od tega bo 800 ha pšenice in 50 ha ječmena.

Priprava zemlje

Zelo važno mesto v kmetijski proizvodnji zavzema poleg ostalih opravil priprava zemlje. Stari pregovor pravi: »Kakšna setev — takšna žetev.« Če primerjamo, je tam, kjer nove sorte visokorodnih pšenic niso uspele, bila precej pomanjkljiva obdelava zemlje, dognojevanje, zaščita in nadaljnja oskrba. Zelo važna naloga pred jesensko setvijo je izbrati najprimernejše sorte semen. Uspeh je zagotovljen samo, če se kmetovalci pri izbiri pšenice, ki jo bodo posejali, ravnajo vsaj po določilih odloka o osnovni obdelavi zemljišč. Pridelovalci žita naj bi si seme pravočasno zagotovili. Ob sprejemu semena se naj proizvajalec zanima za procent kaljivosti semena, ki je pri semenu lahko zelo različen. Pri sklepanju pogodbe o sodelovanju si naj kmetovalci naročijo tudi ustrezna umetna gnojila, zaščitna sredstva, strojne usluge in strokovni nadzor.

Ni vseeno, kdaj žitarice sejemo. Stremeti moramo, da bo setev pravočasno in temeljito opravljena. Ne smemo preveč varčevati s semenjem in tudi škoda bi ga bilo razmetavati. Sejati moramo tako, da pride na kvadratni meter njivske površine približno 500 do 550 rastlin.

Oskrba s semeni, zaščitnimi sredstvi in umetnimi gnojili

Važno je, da bodo imeli obrati kmetijskega kombinata Ormož ob setvi na voljo dovolj umetnih gnojil, zaščitnih sredstev in semen. Zadruga ima bogate zaloge reprodukcijskega materiala za jesensko setev in po potrebi ga bodo še nabavili. Za žitarice so najboljša umetna gnojila nitrofoskal, predvsem tisti, ki vsebuje nekoliko več fosforja kot kalija, katerega rastlina precej potrebuje.

Po mnenju referenta za poljedelstvo pri Kmetijski zadrugi Ormož dipl. inž. Terezije Štefančič bo zadruga na lastnih površinah ob jesenski setvi porabila na hektar 600 do 700 kilogramov nitrofoskala.

Za setev ozimin strojni sejalnik

Kmetje, ki želijo doseči v kmetovanju dobre uspehe, bodo za setev žita uporabljali samo strojni sejalnik, saj samo s strojno setvijo lahko dosežejo najprimernejši splet rastlin. Kmetijska zadruga bo letos imela vodilno sorto pšenice leonardo. Tudi pri zasebnikih je ta sorta pšenice cenjena. Povprečno je posejemo na hektar 230 do 250 kilogramov.

Slabe strani ročne setve so dobro znane marsikateremu kmetovalcu, zato jo opuščajo in prehajajo na sodobno pridelovanje pšenice. Le-te so predvsem v tem, da ni moč doseči enakomerne razdalje med rastlinami in tudi splet rastlin po kvadratnem metru je zelo različen.

Važno je, da seme pred setvijo razkužimo. S tem bomo preprečili snetljivost žitaric in zagotovili večji ter kakovostnejši pridelek.

Kooperacijo organizira 8 tehnikov

Ob pogojih gospodarjenja po novem ni bistvenih sprememb v sodelovanju med zadrugo in zasebnimi kmetijskimi proizvajalci. Na območju občine organizira sodelovanje 8 kmetijskih tehnikov. Ti sklepajo pogodbe z zasebnimi kmetovalci, jim nudijo kmetijske nasvete in tako veliko koristijo pri razvijanju intenzivne kmetijske proizvodnje. Kmetijska zadruga je naročila 110 ton semenske pšenice za površine v kooperaciji. Napredna kmetijska proizvodnja je na ormoškem območju prodrla do slehernega kmetovalca. Nekateri kmetovalci so že specializirali svojo proizvodnjo v najpridobitnejšo kmetijsko panogo. Tako nekateri kmetovalci v sodelovanju z zadrugo letno spitajo do 15 goved, drugi se ukvarjajo s perutninarstvom, vinogradništvom in poljedelstvom.

Za jesensko setev 52 traktorjev

Kmetijska zadruga Ormož bo angažirala v letošnji jesenski setvi v lastni proizvodnji in v sodelovanju 52 traktorjev. Na lastni in v zasebni proizvodnji bo opravila setev na 1170 ha.

Drago Rizman

Oglašujte v Tedniku

Spovednica

Christian Winthér

Notranjost cerkve svete Magdalene v Girgenti je bila pripravljena za veliko svečanost. Vse je bilo ko po navadi okrašeno z rdečo tkanino in s cvetlicami. Delavci so že opoldne zapustili cerkev in sedaj je tam prevladovala mračna tišina, ki je v katoliških cerkvah tako skrivnostno vznemirjujoča. Dva gospoda sta se v tihem pogovoru sprehajala po dolgem hodniku, ki je tekel ob severni strani cerkve in zdelo se je, da uživata senco in hlad cerkve, ko da bi bila na javni promenadi. Prvi od obeh mož je imel okoli petindvajset let. Bil je visoke, krepke postave, širokih ramen in resnega obraza, na katerem bi zaman iskal sledove strasti. To je bil don Antonio Carracciolo, markiz d'Arena. Drugi mož, nežne in vitke postave, ki je komaj prerasel otroška leta, je svoj lepi, živahni obraz samozavestno obračal na vse strani, ko da bi imel tu važno besedo; pa saj jo je tudi imel, zakaj bil je arhitekt Giulio Balzetti, ki se je nedavno vrnil iz Rima, in je sedaj vodil dela v cerkvi. Nenadoma se je ustavil.

»Gospod markiz, v razvedrilo vam bod odkril skrivnost, ki je nemara razen mene še nihče ne pozna,« je dejal z zaupnim glasom, kakor govorimo s prijateljem, čigar dom redno obiskujemo. »Učinki akustike nam stavbenikom včasih kakšno zaigrajo, in sicer tam, kjer to najmanj pričakujemo in si najmanj želimo. Po naključju sem odkril, da kdor stoji tu, na tej beli marmornati plošči, sliši docela jasno vsako besedo, tudi najtišji šepet od tamle, kjer stoji predzadnja spovednica, medtem ko oni, ki so kjerkoli med tema dvema točkama, ne slišijo niti besede, pa čeprav so tistemu mestu še tako blizu. Počakajte trenutek tu! Tja grem in videli boste, kako vas bo presenetil ta naravni čudež!«

Odšel je. A komaj je napravil nekaj korakov, je markiz slišal jasen šepet, ki ga je v hipu strašno vznemiril. Stal je otrpel, bled kakor marmor, ko da se ga je dotaknila čarobna šiba, in napeta pozornost, ki je legla v njegove sicer tako mirne poteze, je dala slutiti, da sliši nekaj strahovitega. Niti zganil se ni, komaj, komaj je dihal, kot človek, ki stoji na robu prepada in se boji, da se zvrne vanj. Le njegove oči so se obračale sem in tja in srce mu je divje tolklo...

Tedaj se je vrnil mladi arhitekt in že spotoma smeje povedal: »Poskusa nisem mogel izvesti, ker je že bil nekdo v spovednici; kolikor sem mogel videti, neka dama s pajčolanom — toda, zaboga kaj vam pa je?«

Markiz je položil prst na usta in nepremično stal kakor kip. Čez nekaj časa je vzdihnil. Kip je oživel in stopil iz magičnega, začaranega kroga.

»Nič ni, nič, dragi Giulio!« je vljudno dejal. »Nikar ne mislite, da sem praznoveren. Toda verujte mi, skrivnost tega nerazumljivega naravnega pojava me je nenavadno prevzela. Pojdiva! Na svežem zraku si spet upomorem!« je nadaljeval, prijazno prijel arhitekta pod pazduho, šel z njim na promenado in ko sta se nekaj časa sprehajala sem ter tja, se je poslovil, rekoč: »Saj pridete jutri po slovesnosti k nam v vilo kakor po navadi, mar ne? Torej na svidenje!« — — —

Naslednje jutro je markiz zelo zgodaj stopil v predsobo svoje žene. Sobarica, ki je hkrati prišla skozi druga vrata, je široko odprla oči.

»Ali je gospa zvonila?« je vprašal markiz.

»Ne, ekscelenca,« je odgovorila dekle, se globoko priklonila in zardela.

»Pa počakaj tu, dokler ne boš poklicana!« je rekel markiz in odprl vrata v oblačilnico, ki je mejila na spalnico. Ko je vstopil, mu je prišla naproti njegova mlada, čudolepa žena v nočni halji, ki ni skoraj ničesar zakrivala. V takšni pač, kakor je vstala iz postelje. Markiz je obstal, očaran od lepote svoje žene, in se pretvarjal, ko da ne opaža notranjega nemira in viharja, ki sta ji spila vso kri z obraza. Zato pa je kri tembolj razgrajala v njenem srcu in ji privzdigovala napete grudi pod belo nočno haljo.

»Zgodaj si vstal... Antonio...,« je s prisiljenim smehom rekla mlada žena in zardela. »Kaj želiš?«

»Ali je kaj čudnega, Carnetta moja, luč mojih oči,« je mehko in ljubeznivo odgovoril markiz, »mar bi bilo čudno, ako bi prihajal vsak čas, zgodaj in pozno? Sicer pa, ljubica, današnji obisk pravzaprav ne velja tebi. Kakor veš, je danes praznik svete Magdalene in bo zato velika slovesnost. Pa mi je prišlo na misel, da bi se na to slovesnost najbolj zbrano pripravil, če bi si temeljito ogledal Tizianovo Magdaleno, ki visi v tvoji spalnici. Saj dovoliš?« je nežno pripomnil in se bližal vratom s počasnimi, trdnimi koraki.

»Takšen nered imam...,« je odgovorila mlada žena in naglo pogledala skozi priprta vrata. »Vendar — le vstopi — medtem se bom pa oblačila.«

»Kako prijeten, kako prikupen je ta nered!« je rekel markiz s šaljivim naglasom. »Ta graciozno razmetana oblačila, ti majceni čevljčki! Kako balzamičen je ta duh, kako čudovito vzbuja fantazijo! Da, to je res poezija!«

Njegov raziskujoč pogled se je uprl v belo, razkopano posteljo, na kateri je bila prešita svilena odeja razprostrta in potegnjena navzgor; a pod njo so se jasno videli obrisi človeškega telesa, ki je ležalo stegnjeno, da bi bilo čim manj opazno.

»Sedel bom,« reče markiz z mirnim spokojnim glasom, »da se do sita nagledam te mojstrovine.«

S temi besedami je vzel belo, s širokimi pentljami obrobljeno blazino, jo tiho položil na mesto, kjer je sodil, da je obraz skrite osebe in sedel nanj z vso težo svojega telesa, z desnico pa se je krepko uprl na prsi ležečega človeka. Ne da bi se zmenil za neprostovoljne, divje in krčevite kretnje telesa, ki se je zvijalo v smrtni grozi, je mirno in hladno nadaljeval.

»Kako popolna je ta slika! Kako plemenito, kako sramežljivo zakriva lepa spokornica svoja gola ramena in prsi z dolgimi, zlatimi kodri in nežnimi, čudovito ustvarjenimi rokami medtem ko svoj pobožni, skesani, od solz skaljeni pogled upira v nebo, od koder naj bi prišla milost in usmiljenje! Človek bi postal pesnik, ko gleda tako umetnino! A kaj, ko pa nimam prav nobenega talenta za improvizacijo. Raje ti bom povedal, kaj sem včeraj doživel!

Naš dragi prijatel Giulio Balzetti mi je razkazoval cerkev svete Magdalene. Nenadoma me je ustavil in opozoril na neko mesto, od koder se baje jasno sliši vse, kar se na nekem drugem mestu govori, čeprav le šepetaje. In res! Na onem drugem mestu stoji spovednica številka šest. Brž ko sem se ustavil na označenem mestu, sem zaslišal ljubek glas — bogve, čigav je bil! — ki je duhovniku spovedoval skrbi svojega srca in svoje drobne grehe. Pravila je, da ima moža, ki ga ljubi; da, da ljubi ga, in tudi on jo ljubi; tako dober je z njo in daje ji mnogo prostosti skratka, bila je tako pravična do moža, kot bi mogel ta le želeti! — Toda ljubila je tudi drugega! — Njegovega imena ni imenovala; to bi me bilo res zabavalo! Menda je bil to eden naših lepih mladih gospodov tu, iz mesta. Tega drugega je torej ljubila — ne more si pomagati, je reklo ubogo dete. Mislila je, da ima njeno srce zanj, poleg moža — še dovolj prostora. Bil je tako plemenit, ta drugi, tako mil in le, in oboževal jo je. — Ne! Nemogoče ji je bilo, da bi mu kaj odrekla! Sicer pa — če mož o tem ničesar ne ve, mu to ne povzroča bolečin. Pa tudi če bi zvedel in je njegova ljubezen resnična, bi ji gotovo odpustil in jo še vedno ljubil. — In še mnogo podobnega je govorila. Povedala je, da mu je obljubila sestanek! — in za trdno se je odločila, zavoljo njega in zavoljo lastnega miru, da mu bo dovolila vse — slišiš? Menila je, da bo tako najprej napravila konec. Temu pravijo francoske dame ‚passer ses caprices'! Naposled je zelo graciozno prosila za odvezo vnaprej — to je tako udobno! — in jo je tudi dobila. Kaj sodiš, dušica, o vsem tem?« je vprašal markiz in vstal s svojega strašnega sedeža, pod katerim ni bilo čutiti nobenega življenja več.

»Ne,« je šaljivo nadaljeval, »naši dobri duhovniki so preveč popustljivi — nasploh! — zakaj naš stari don Gregorio bi te bil vse drugače spovedal, če bi ti« — je dodal, počasi položil blazinico tja, kjer jo je bil vzel in narahlo odgrnil odejo. Pod njo je bil arhitekt Giulio Balzetti; nič več ni dihal.

»Si bila pred kratkim pri spovedi, draga Lavra?« je vprašal markiz.

Ni odgovorila.

»Sedaj ima moj angelček gotovo spet bucike med ustnicami, čeprav sem te že tolikokrat prosil, da ne delaj tega! Je že dolgo, odkar si bila pri spovedi?«

»Ne!« je komaj slišno odgovorila mlada gospa.

»A propos!« je dejal markiz in spet pokril strašno zmaličen in pomodreli obraz z odejo, »greva danes k cerkveni svečanosti? Procesija se začne točno opoldne, ukazal bom zapreči. Nikakor ne smeva zamuditi!«

Stopil je v oblačilnico. Mlada žena je sedela v velikem naslanjaču. Njene bogate, črne kite so visele ob obeh straneh, smrtna bledica ji je pokrivala lice in čelo, roke so ji stiskale kolena.

»Kaj ti je, drago dete?« je dejal markiz s toplim mirom in nespremenjeno vljudnostjo na ustnicah. »Najbrž si prezgodaj vstala, mala moja? — Pri tem se pa še sama trudiš z oblačenjem. Kje je Pipetta? Pozvonil bom!«

Zvonec je zazvenel, prišli sta dve ženski, markiz je poljubil ženo na čelo in odšel.

Ko so opoldne v mestu vsi zvonovi slovesno zvonili, se je v obokanem vhodu palače ustavila markizova bogato pozlačena kočija, v katero so bili vpreženi štirje belci, okrašeni z bleščečimi zlatimi čopi; množica bogato oblečenih pažev, tekačev, slug in lovcev se je postavila v vrsto, da bi počakala gospoda.

Ni dolgo trajalo in markiz je v sijajnem dvornem oblačilu, z zvezdami na prsih in s klobukom v eni roki dvorljivo in graciozno pripeljal z drugo roko mlado, krasno, smrtno bledo gospo po širokih marmornatih stopnicah. In medtem ko je bil njen obraz videti bladen in okamenel kakor obrazi sih, mimo katerih sta šla, so njegove oči nenavadno leskeče in živahno žarele. Lakaji so prihiteli, odprli voz, vstopila sta in se odpeljala iz palače, po ulicah, čez trg; pešci so se obračali za njima in šepetaje pravili drug drugemu: »Kako srečen par!«

Arhitekt je izginil. Nihče ni slutil, da je na slavnostni dan ležal mrtev in zaripel, s strahotno spačenim obličjem na tleh v oblačilnici mlade dame med škatlami in čevlji; in tudi tega ne, da je naslednjo noč stari zvesti markizin sluga na oslovem hrbtu prenesel do bližnjega prepada in vrgel vanj.

Cerkvi svete Magdalene je markiza darovala znatno vsoto za rešitev njegove duše.

Pater Don Gregorio — priljubljeni spovednik plemstva — je tudi izginil. Ostanek svojega življenja je prevzdihoval v podzemeljski ječi Camaldolenskega samostana, kamor ga je bil spravil markizov vpliv.

Da so spovednico premestili, je seveda razumljivo.

Markiz ni ženi te stvari nikoli omenil. Kakor pred svetom, tako je tudi doma vidno občeval z njo z veliko spoštljivostjo, včasih celo z nežnostjo, kakršne sicer ni bil navajen. Toda v njeno spalnico ni vstopil nikoli več.

Zagrebški velesejem si je ogledalo veliko Ptujčanov in Ormožanov

Po desetih dneh so prejšnjo soboto zaprli jesenski mednarodni zagrebški velesejem in s tem 69. sejemsko prireditev v tem mestu. V razstavnih paviljonih na sejmišču je prikazalo svoje proizvode nad 6000 razstavljavcev iz 59 dežel Evrope, Azije, Afrike in Amerike.

Na letošnji zagrebški velesejem so obiskovalci potovali s tovornimi in osebnimi avtomobili, z vlaki, motornimi kolesi, nekateri pa celo s kolesi. Južno, vzhodno in zahodno parkirišče je bilo prejšnjo soboto polno motornih vozil. Na sejmišču je bila precejšnja gneča in po mikrofonu so klicali zdaj punčko, pa fanta, prijatelja ali pa koga drugega, ki se je v tej gneči izgubil od družbe prijateljev, znancev ali sorodnikov. To je bil zadnji dan zagrebškega velesejma in zato je bil tudi temu primerno obiskan.

V upravni zgradbi velesejma so povedali, da je bil temelj letošnje prireditve mednarodni sejem blagovnih vzorcev. To je bilo vsklajeno s posebnimi prireditvami, kot so: teden usnja in obutve, komercialna razstava jugoslovanskega turizma in razstava Afrika, Azija in Jugoslavija.

Ko smo si že ogledali ruski in ameriški paviljon, ki nazorno kažeta proizvodne dosežke njunih držav, in se ustavili na sejmišču pri kleti ter smo nekoliko lačni in utrujeni od hoje naročili porcijo praženih sardin, žemljo in steklenico piva, smo opazili, da cene niso tako visoke kot v Sloveniji. Za vse skupaj smo plačali nekoliko manj kot 400 dinarjev.

V okviru splošnega mednarodnega sejma blagovnih vzorcev je približno 1200 domačih razstavljavcev razstavilo proizvode s področja celotnega našega gospodarstva. Med njimi so vzbujali posebno pozornost proizvodi predelujoče kovine in elektroindustrije.

Na sejmu je bila lepa priložnost za ogled prvih rezultatov proizvodnega sodelovanja, delitve dela v naši industriji. Poslovno sodelovanje bo pripomoglo, da se bodo mnoga industrijska podjetja znašla v novih razmerah gospodarjenja.

Ob ogledu vseh proizvodov na velesejmu tudi za tuje razstavljavce lahko rečemo, da so na letošnjem sejmu prikazali zelo bogato izbiro proizvodov, med katerimi je bilo tudi precej novosti za široko potrošnjo.

Na velesejmu v Zagrebu je bilo opaziti, da je bilo letos na razstavišču razstavljenih malo kmetijskih strojev in ustrezne mehanizacije za potrebe sodobnega kmetovanja. To je tudi povsem razumljivo, saj je vsako leto v Novem Sadu sejem kmetijskih strojev, kjer si jih lahko kupci ogledajo in sklepajo pogodbe.

Na velesejmu v Zagrebu je bilo sklenjenih veliko število kupčij. Drago Rizman

Streljal je za bežečim tekmecem

Mariborsko okrožno sodišče je sodilo pretekli teden 24-letnemu Ivanu Svenšku, poljedelskemu delavcu iz Stanošine pri Podlehniku.

Obtoženi se je 6. junija letos zmenil za sestanek z Marjano Skrbinšek, iz Tržca, a ko je zvečer potrkal na njena vrata, je ni našel doma. Od brata je zvedel, da je odšla na sestanek gasilskega društva Ptuj. Svenšek je sklenil, da jo bo počakal in in da bo obračunal z njenim spremljevalcem, pa kdor koli bi to utegnil biti. V poznih nočnih urah je res dočakal na cesti v Tržcu dekle, ki se je vračalo domov z Jožetom Potočnikom iz Podlehnika. S predelano vojaško puško je ustrelil najprej v zrak, nato je zaklical Potočniku, naj beži in ustrelil. Krogla se je zarila poškodovancu v trebušno votlino, vendar je kljub težki poškodbi ostal pri življenju.

Svenšek je droban in na videz plah mladenič, vendar je bil znan po tem, da je rad nosil pri sebi orožje in da je znal biti nasilen.

Okrožno sodišče mu je za poskus umora in krajo 3 moških dvokoles v vrednosti 80.000 dinarjev, za katero je bil istočasno obtožen, odmerilo 5 let in 6 mesecev strogega zapora. L.

POTRES NA OTOKIH MED JAPONSKO IN FORMOZO

Seizmografi kalifornijske univerze v Berkeleyu so sinoči zabeležili potres jakosti 6,5 stopnje. Poročajo, da je bil potres na otokih Ryukyu, ki so med Japonsko in Formozo. Za zdaj podrobnosti o potresu niso znane.

Naše zdravje

Bolnik v hiši

BOLNIŠKA SOBA IN NEGA BOLNIKOV

Kadar kdo v družini zboli, vpliva to na življenje vse družine. Bolniku bomo skušali zagotoviti čimveč miru, ne da bi s tem motili dnevni red ostalih družinskih članov.

Bolniška soba naj bo po možnosti čimbolj mirna, zračna, a brez prepiha, sončna, vendar taka, da sončno luč lahko zastremo, kadar želi bolnik zaspati. Iz sobe odstranimo vse nepotrebne predmete, ki lovijo prah, kakor preproge, zavese, ki jih ne rabimo za zastiranje dnevne luči. Blizu postelje naj stoji pripravna miza ali predalčnik, kamor lahko postavljamo zdravila za bolnikovo nego. V sobi naj bo en stol za strežnico — v večini primetrov bo to gospodinja — in še eden za morebitne obiskovalce (teh naj bo čim manj; bolnik potrebuje mir); vse druge stole odnesemo iz sobe.

Postelja stoji v sobi tako, da je dostopna z obeh strani. Na nočni omarici naj ima svetilko, kozarec vode in zvonec, s katerim lahko prikliče pomoč, ne da bi mu bilo treba kričati. Če je bolnik navezan na posteljo, torej če ne more vstati, mora opravljati v postelji vse potrebe; za to potrebujemo plosko posodo, ki jo hranimo v stari blazinski prevleki. Po vsaki uporabi posodo spraznimo in jo očistimo z lizolom. Za urin, ki ga moramo često shraniti za zdravnika, pripravimo primerno stekleničko.

Kadar hočemo bolnika umiti, najprej vse potrebno pripravimo. Potrebujemo umivalnik, vrč hladne in tople vode, zobno krtačko in kozarec vode, vedro, krtačo za lase in glavnik, dve brisači (najbolje eno frotirko in eno laneno), dve umivalni krpi, ščetko za roke, milo in slednjič škatlo pudra za telo.

V bolniški postelji — najboljša je gladka železna ali medeninasta — naj bodo lahka odeja in tri blazine. Zelo praktična je nožna opora, zlasti še, če se sme bolnik v postelji dvigniti. Takšno oporo lahko napravimo sami iz primernega kovčka.

Pri nekaterih boleznih in poškodbah je potrebno odejo osamiti od določenih delov telesa. To dosežemo s tako imenovanim rebernikom. To napravo si lahko sposodimo ali pa jo provizorično sami izdelamo. Ako naj leže noge više od ostalega telesa, namestimo pod rjuho klinasto blazino.

KAKO IZPOLNJUJEMO ZDRAVNIKOVA NAVODILA

Klistir. Zanj potrebujemo tako imenovani irigator z mehkim nastavkom (črevesno cevko). Za normalen čistilni klistir zadostuje liter tople vode, ki smo ji dodali nekaj mila, vendar le toliko, da se voda ravno skali (kos mile en- ali dvakrat močno potegnemo skozi vodo). Črevesno cev, ki smo jo dobro namazali, vtaknemo za približno 8 cm v črevo, medtem ko bolnik leži na levi strani. Pri tem bolnik ne sme čutiti bolečine. Zatem odpremo pipico na irigatorju in ga vzdignemo, da tekočina steče z lahnim pritiskom v črevo. Bolnik naj tekočino čimdalj obdrži. Črevesno cevko po uporabi 15 minut dolgo kuhamo.

Vrečka z ledom. Napravimo jo iz nylonske vrečke ali iz kake druge za vodo nepropustne snovi. Napolnimo je z majhnimi kosci ledu. Na mesto, ki ga mislimo hladiti, položimo platneno ruto in šele na to vrečko z ledom.

Grgranje. Grgramo z mlačno vodo, ki ji dodamo predpisano zdravilo, ali pa s čajem (slez, slezenovec itd.). Bolnike, ki ležijo, posedimo, dvignemo. Pacient naj tedaj vzame polna usta tekočine, nagne glavo nazaj in grgra. Pri tem naj ne grgra preostro, ker to draži sluznice in tako dosežemo ravno obratni učinek.

Inhaliranje. Če nimamo inhalacijskega aparata, s katerim ravnamo po priloženem navodilu, zadostuje lonec vroče vode, ki ga po možnosti na električnem kuhalniku stalno ogrevamo. Bolnika pokrijemo čez glavo s platneno rjuho, tako da je ves v vlažnem, vročem ozračju. Zelo primeren inhalator je čajnik, ki ga prav tako postavimo na električni kuhalnik.

Zdravila. Preden ponudimo bolniku zdravila, se še enkrat prepričajmo, ali smo vzeli prava. Ta varnostni ukrep ni nikaka pretirana skrbnost! Vsakdo, ki ima opraviti z bolnikom, se mora popolnoma zavedati svoje odgovornosti. Tragične zamenjave, ki se zmeraj na novo dogajajo, zelo zgovorno pričajo, kako upravičeni so ti varnostni ukrepi, ki varujejo bolnika pred poškodbami, strežnika pa pred hudo krivdo.

Pri vseh močneje učinkovitih zdravilih, na primer pri sulfanomidih, zapisujmo vsako tableto, ki jo je bolnik použil, na poseben list papirja, kamor beležimo tudi temperature, zdravnikova navodila itd. Zlasti težavno je včasih dejati zdravila otrokom. Sile ne uporabljamo, pravzaprav le tedaj, če drugače ne gre. Dobrotljivo prigovárjanje in prijazno prepričavnnje navadno več doseže kakor grožnja in sila. Včasih se s hrano.

Dražeje vsebujejo običajno grenka zdravila ali taka, ki naj se, zaprta v želatinski ovoj, raztope šele v črevesju. Zato jih moramo pogoltniti cela, nerazgrizena. Komur je to težko, naj položi dražej daleč nazaj na jezik in spije nekaj vode.

Tekoča zdravila, ki so predpisan v večjih množinah, torej na kavne ali jedilne žlice, uživamo neposredno in čeznje spijemo nekaj tople vode ali — razen v posebnih primerih — mleka ali sadnega soka. Tekočine hranimo zmeraj dobro zaprte, varujmo jih tudi pred soncem.

Olja bolniki neradi uživajo. Neprijetno opravilo jim olajšamo, če jim ponudimo poleg nekaj suhega črnega kruha in soli. jemo, če je rob stekleničke opremljen z žlebičem. Če pri tem nasujemo v kozarec ali žlico preveč kapljic — ki jih ne moremo prešteti —, moramo vreči nalito proč in pripraviti novo. Po uporabi rob stekleničke očistimo in jo dobro zamašimo.

Želatinske kapsule uporabljajo, zato, da bolniku prihranijo neprijeten okus zdravila ali zato, da npr. prašek dospe v črevo neprebavljen. Navlažimo jih in pogoltnemo cele z nekaj vode.

Globuli so krogljice, ki jih damo v nosnico. Navlažimo jih in porinemo čimbolj globoko.

Injekcije so zdravnikova skrb, z izjemo insulinskih, ki si jih vbrizgava bolnik sam. Pri tem dober nasvet: brizgalko in iglo zmeraj dobro prekuhajmo. Vse druge metode, na primer hramba v alkoholu, ne zagotavljajo zadostne razkužitve in utegnejo povzročiti infekcijo.

Praške, ki nam jih lekarnar nasuje prosto v škatlico, jemljemo normalno po eno noževo konico enkrat. Praške, zavite v majhne zavojčke, pogoltnemo z nekaj vode, čaja ali mleka, potem ko smo jih iz zavitka vsuli v kozarec ali žličko. Izjema je živalsko oglje, ki ga vedno použijemo samo z vodo in nikdar s kako druge tekočino. Praške hranimo samo na suhem, ker jih vlaga utegne razkrojiti.

Mazila namažemo z lopatico ali hrbtom noža naravnost na ustrezno mesto telesa ali na obvezilno gazo, pač odvisno od navodila. Tanko namazano pomeni, da tanka kožica mazila prekrije podlago, debelo, da ga nanesemo v debelini noževega hrbta.

Tablet nikoli ne goltajmo neprežvečenih, ker sicer utegnejo pred vhodom v želodec tako dolvzročiti želodčne težave. Tableto go ležati, da se raztope, in pozdrobilo v čajni žlički ali v kozarcu in zdrobljeno (oziroma raztopino) popijemo z vodo.

BOLNIKOVA PREHRANA

Zapomnimo si, da ni nobena napaka, če bolnika malo postimo. En do dva dneva naj uživa samo pijače (čaj, sadni sok) in malo prepečenca. Če bolezen ni prehuda, ali gre na primer le za navadno gripo, mu lahko damo še kekse, ovsene kosmiče, riž ali zdrob; če ima bolnik dober tek, mu damo še rahle omlete in malo krompirjeve kaše, ki jo pripravimo s surovim maslom.

Nikakor pa ne smemo bolnika z jedjo posiljevati. Pomanjkanje apetita je varnostni ukrep telesa samega, kar moramo spoštovati. Južine naj bodo zmeraj bolj skromne, ker bolnikovega želodca ne smemo preobremenjevati.

Če smo si pokvarili želodec in vemo, da si ga nismo zastrupili, mirno počakajmo in se postimo. Dovoljena sta samo čaj in prepečenec. Po enem, dveh dneh se mora katar že bistveno popraviti, lahko jemo že kekse, rahlo premazane s surovim maslom, ovseno kašo, krompirjev pire — če imamo tek, tudi mehek kos teletine.

Za nekaj dni pa so prepovedani nikotin, alkohol, prava kava, mrzle pijače, ostre začimbe, pečene in panirane jedi.

Če se nam želodec tako hitro ne popravi, pokličemo zdravnika. Dokler ta ne prispe, dajemo bolniku obkladke (mokra krpa in čez nylonska ruta).

Iz tisočletne zgodovine Ptuja

5

Gospodje Ptujski

Viteška rodbina v službi salzburške cerkve je prebivala v novo zgrajenem gradu v Ptuju in po njem dobila tudi svoje ime.

Skozi tri stoletja so Ptujski gospodje kot ministeriali delovali v Ptuju in si razen zemljiške posesti, ki so jo dobivali v fevd od salzburških škofov, pridobili zlasti z ženitvami in dedovanjem prostrano osebno posest na Koroškem in Štajerskem. Okrog leta 1400 so bili Ptujski za Celjskimi grofi najuglednejša in najpremožnejša plemiška rodbina v Avstriji.

Stari Friderik Ptujski, ki je okrog leta 1200 v borbi z Ogri premaknil državno mejo do Središča, je hotel novo osvojene pokrajine za stalno zavarovati. Zato je poklical v deželo nemški viteški red in mu podelil svoje na novo osvojeno ozemlje okrog Velike Nedelje. Tu so se naselili nemški vitezi in kot zemljiški gospodje ter cerkvena gosposka načrtno kolonizirali s Slovenci močno opustelo pokrajino vzhodnih Slovenskih goric tja do ogrske meje.

Ptujski širijo svojo posest, ustanavljajo samostane

V duhu tedanjega časa so se Ptujski izkazali tudi kot plemeniti podporniki versko duhovnih gibanj, ki so bila vznikla v Franciji in Italiji in se začela širiti tudi v nemških deželah. V Ptuju so bistveno sodelovali pri ustanovitvi dominikanskega samostana leta 1230, dobrih 30 let pozneje pa so ustanovili samostan manjših bratov (minoritov) v spodnjem delu mesta, namenjen zlasti za dušno pastirstvo med okoliškim slovenskim prebivalstvom.

Matilda, vdova po Frideriku III., je leta 1230 — tako nam pripoveduje stara ohranjena kronika — podarila dominikanskemu redu zemljišče za zgraditev samostana v gornjem, zahodnem delu mesta ob obzidju. Njegov ustanovitelj je sicer salzburški nadškof Eberhard, glavni dobrotniki in podporniki pa so bili gospodje Ptujski. V dominikanski cerkvi so bili pokopani njihovi umrli, v samostanu pa so hranili svoje listine in ostali arhiv.

Sredi 13. stoletja so bili Ptujski med voditelji štajerskega plemstva. Njihova gospodarska in vojaška moč jim je dajala velik ugled in sijaj. V tem času so sami vzdrževali za tedanje razmere že kar lepo število 200 oboroženih konjenikov in z njimi odločilno posegali v borbo med kraljem Otokarjem in Rudolfom Habsburškim.

Sodobni viri, zlasti Otokarjeva štajerska rimana kronika, nam obširno poročajo o Ptujskih v tej dobi.

Kot gospodarji predelov ob ogrski meji so si znali s pametno politiko pridobiti tudi zaupanje ogrskih kraljev. Zato jim je kralj Bela leta 1245 s posebnim fevdnim pismom podelil med ostalim tudi gradova SREDIŠČE in BORL ob Dravi s pripadajočo zemljiško posestjo. Leto dni pozneje so podedovali salzburško fevdno gospostvo VURBERG. Z gradom Borlom so prevzeli v svoj novi grb sidro, po Vurbergu pa od svojih sorodnikov Hollenburgov zmaja (kačo).

Nemirno 13. stoletje zadene tudi Ptuj

Ko so leta 1246 izumrli Babenberžani, so nastopili za naše kraje nemirni časi. Za babenberško dediščino in vrhovno oblast v deželi sta se potegovala češki in ogrski kralj. S pogodbo sta si razdelila deželo tako, da je Štajersko dobil ogrski kralj Bela IV. Samopašni štajerski velikaši pa so kmalu postali nezadovoljni z ogrsko vlado, ki je hotela uvesti v deželo red in mir. Uprli so se, vendar brez uspeha.

Spomladi 1258 je ogrska vojska oblegala celo Ptuj in salzburški nadškof je rešil mesto in Ptujske gospode le na ta način, da je dal PTUJ ogrskemu kralju v zakup za 3.000 mark srebra.

Leta 1260 pa je postal s pomočjo štajerskega plemstva češki kralj OTOKAR štajerski deželni knez. Ptujski so bili prvi, ki so se postavili na njegovo stran. Vendar pa Otokar štajerskemu plemstvu ni zaupal in ni dal kastelanske službe na ptujskem gradu Ptujskim, temveč nemškemu viteškemu redu. Ko pa je postalo nezadovoljstvo plemstva vedno bolj očitno, je dal Otokar več njihovih gradov razrušiti, med njimi tudi Schwamberg in Vurberg, last Ptujskih.

Po izvolitvi RUDOLFA IZ HABSBURGA (v današnji Svici) za nemškega kralja leta 1273 se je štajersko plemstvo, ki mu ni prijal strogi vojaški red kralja Otokarja, začelo pod vodstvom Friderika Ptujskega tajno organizirati in obljubilo pomoč ter zvestobo novemu kralju. S svojimi četami je tudi odločilno prispevalo k zmagi Rudolfa nad Otokarjem poleti 1276.

Tako je našim deželam zavladala dinastija Habsburžanov. Ta je s posebnimi odločbami utrdila oblast svetnih in cerkvenih fevdalcev nad podložniki. Ojačen fevdalizem, v katerem predstavlja kmečkemu nesvobodnemu prebivalstvu najvišjo oblast zemljiški gospodar, ta tolikokrat osovražen in strah vzbujajoč graščak, živi skoraj v nespremenjeni obliki do začetka prosvetljenega absolutizma v sredini 18. stoletja.

Ptujski v boju proti Salzburgu

Friderika Ptujskega je kralj Rudolf kot novi deželni knez seveda bogato nagradil. Jeseni leta 1279 mu je kot pravni naslednik kraljev Bele IV. in Otokarja izročil v zastavo grad in gospostvo PTUJ za 2.100 mark srebra. Že prej pa mu je bil dovolil, da si ob ogrski meji postavi grad in novo bivališče. Tedaj je bil ustanovljen grad ORMOŽ, ki ga Friderik po sebi imenuje »FRIDAU«; naselje, ki se je že prej v listinah imenovalo »Holermues«, pa je verjetno ob tej priliki dobilo tržne pravice.

Zaradi Ptuja in ptujskega gospostva, ki je bilo salzburška last, je seveda takoj prišlo do ostrih in dolgotrajnih sporov s salzburškimi nadškofi. Moč Ptujskih gospodov je bila v tem času izredno narasla. Upravljali so obsežno strnjeno ozemlje od Vurberga do Središča in Murskega polja ter ogrske meje, bili gospodarji Ptuja, ki je v tej dobi razvijal živahno trgovino z Ogrsko, Italijo, Koroško, Salzburško ter bil zaradi bližine ogrske meje še posebno pomemben. Po večletnih sporih in razpravah so Ptujski končno morali kloniti pred mogočnimi fevdnimi gospodarji iz Salzburga. Tako jim je izpodletel poizkus, da bi se otresli fevdne nadoblasti in postali samostojni ter neodvisni gospodarji Ptuja in njegovega širokega zaledja.

Po ohranjenem seznamu iz let okrog 1.300 so imeli Ptujski v fevd: ptujski grad, stolp, manjši grad v mestu, 12 domcev okrog gradu, dohodke letnega sejma pri sv. Ožbaltu pred Ptujem, dohodke mestnih mlinov na Dravi, Vičavo, mitnino in carino v mestu in desetino okrog mesta.

V ormoškem okraju imajo: gradova in trga SREDIŠČE in ORMOŽ ter 31 vasi s 324 kmetijami, enim dvorom in petimi domci; okrog Ormoža vinsko gornino in dva dela desetine od ptujskega mestnega obzidja do ogrske meje. Skupno so imeli Ptujski po tem seznamu kot salzburški fevd okrog 900 kmetij. Od teh je bilo po salzburškem urbarju iz leta 1322 le okrog 270 kmetij v neposredni upravi Salzburga, 688 kmetij v vzhodnem delu Slovenskih goric pa je bilo razdeljenih in razdrobljenih med 60 fevdnikov raznih stanov.

Te številke so zgovoren dokaz, kako velik je bil vpliv in pomen ptujskega grajskega kastelana, ki je bival v Ptuju na gradu kot upravitelj in hasnovalec te posesti salzburških nadškofov. To pa so bili gospodje Ptujski.

Ob najvišjem vzponu – nenaden zaton

Ob koncu 14. stoletja dosežejo Ptujski višek svoje politične in gospodarske moči. V tem času pogosto zaidejo v spore s Celjani, ki so bili kot lastniki gospostva Rogatec njihovi neposredni zemljiški sosedje.

Tedaj pa začne sicer močno razvejana rodbina propadati: vedno več sicer slavnih predstavnikov rodu umre brez potomstva.

Tako zastopa ob koncu 14. stoletja nedoletnega Bernarda Ptujskega njegov stric Ulrik Walsee-jec, ki je začel malo pred svojo smrtjo graditi na prijaznem gričku nad Sv. Lovrencem na Dravskem polju veličastno cerkev v tedaj nastopajočem gotskem slogu. Cerkev je bila dograjena kot pobožna ustanova gospodov Ptujskih, kot soustanovitelji pa nastopajo tudi grofje Celjski. Znameniti kip Madone s plaščem predstavlja še danes izredno gotsko umetnino, cerkev sama pa je sijajen primer čiste gotske arhitekture vse do današnjih dni.

BERNARD PTUJSKI je bil leta 1399 edini moški predstavnik tega nekdaj tako razširjenega rodu. Čut velike odgovornosti do obeh ptujskih samostanov, ki sta v glavnem živela od obilne in stalno dotekajoče miloščine gospodov Ptujskih, se je izkazala v nenadni in veliki odločitvi: leta 1399 je dominikanskemu in minoritskemu samostanu v Ptuju v obširni listini zapustil osebno posest Ptujskih v Halozah, v uradih Jesenica in Podlehnik, v primeru seveda, da bi Ptujski v moškem rodu izumrli. Skupno je ta posest znašala 77 vasi s po štirimi do desetimi kmetijami. Po letu 1438 sta oba samostana res postala lastnika te posesti in nastopata kot zemljiška gospodarja gornjih Haloz vse do reforme Jožefa II. in zemljiške odveze v letu 1848.

Bernard Ptujski je umrl že leta 1420 star komaj 34 let, njegov sin FRIDERIK, deveti s tem imenom v rodovini PTUJSKIH, pa že 6. januarja 1438 kot poslednji moški predstavnik rodu gospodov Ptujskih. V dominikanski cerkvi, kjer so ga pokopali, so zlomili njegov ščit in tako simbolično oznanili, kakor komaj 20 let pozneje za grofe Celjske: **»Danes gospodje Ptujski in nikdar več.«**

Nagrobnik zadnjega Ptujskega gospoda je preživel usodo ostalih spomenikov, ki so jih po razpustitvi dominikanskega samostana leta 1786 razbili in razvlekli na vse strani kot gradbeni material. Tudi ta spomenik je bil že priromal v neko viničarijo v Desterniku nad Ptujem. Herbersteini, lastniki ptujskega gradu, so ga konec prejšnjega stoletja pripeljali v Ptuj in ga postavili v prítličiu pod grajskimi arkadami. Tu obiskovalci gradu še danes z zanimanjem ogledujejo marmornat relief otožnega srednjeveškega viteza z značilnim ptujskim grbom.

Obširna posest Ptujskih gospodov je pripadla Friderikovima sestrama: Ani, poročeni z grofom Janezom Schaumbergom, in Neži, poročeni z grofom Stubenbergom. Od posesti na Ptujskem in Dravskem polju je prva dobila grad in gospostvo ORMOŽ z deželsko sodnijo in mitnino, trg SREDIŠČE in grad ter gospostvo BORL. Druga sestra je dobila grad in gospostvo VURBERG in še nekaj manjših posestev.

Kastelansko službo na ptujskem gradu in deželsko sodnijo so salzburški nadškofje navadno dajali v zakup. Leta 1479 pa so se grada in mesta Ptuja v bojih med cesarjem Friderikom III. in ogrskim kraljem Matijem Korvinom polastili OGRI in ga obdržali v svojih rokah celih enajst let. Leta 1493 si ga obdrži kralj Maksimilijan kot štajerski deželni knez, saj je mesto z gradom vred predstavljalo važno obmejno trdnjavo proti Ogrski in nastopajoči turški nevarnosti.

AK — Zgodovinski arhiv v Ptuju

ŠPORT • ŠPORT

Nova tekmovanja – nove možnosti

Eno izmed gesel, ki jih srečamo v športu, je: »Iz množičnosti raste kvaliteta!« V atletiki je v republiškem in zveznem merilu nastal nekak zastoj, katerega posledice so bili neuspehi naše atletike na mnogih mednarodnih tekmovanjih v zadnjem času. Eden izmed vzrokov za to je premajhna množičnost.

Tega problema se je lotil odbor za razvoj atletike pri Atletski zvezi Slovenije in razpisal tekmovanja za atletski pokal Slovenije. Tega tekmovanja se lahko udeležijo vsa podeželska športna društva in ostale športne organizacije, kajti propozicije tekmovanja omogočajo nastop tudi ekipam z manj člani. Republiška Atletska zveza je razpisala tudi tekmovanje za šolski atletski pokal, ki se ga lahko udeležijo srednje in strokovne šole. Ta odločitev je utemeljena in umestna, saj je na srednjih šolah mnogo talentov, ki se pri tako majhnem številu tekmovanj ne morejo uveljaviti in pokazati vsega, kar zmorejo. Tudi to tekmovanje je ekipno, in sicer se tekmuje v naslednjih disciplinah: moški: 100 m, 300 m, 1000 m, skok v dalj, skok v višino, met krogle in štafeta 4×100 m; ženske: 60 m, 600 m, skok v višino, skok v dalj, met krogle in štafeta 4×100 m.

Zmagovalec prejme pokal v trajno last. Tudi ta program ni zahteven in je primeren za šole z manjšim številom dijakov. Od ptujske gimnazije lahko pričakujemo, da se bo solidno uvrstila, saj so njeni dijaki, ki tekmujejo za atletski klub, dosegli prav letos na večjih tekmovanjih vidne uspehe.

Ta tekmovanja bodo omogočila nastop tudi podeželskim mladincem in mladinkam. Prav podeželska mladina ima več smisla za to, da bi s treningom prišla do uspehov, dočim bi rada mladina iz mesta dosegla uspehe brez večjega truda. Če ji to ne uspe, raje takoj odneha, namesto da bi z vztrajnim treningom izpopolnjevala tehniko in si pridobivala moč in vztrajnost. Škoda je, da na podeželju ni mladina dovolj obveščena o tekmovanjih, ki se jih lahko udeleži, in o modernih načinih treniranja. Za atletiko ne rabimo dragih rekvizitov in se da z majhnimi sredstvi mnogo doseči. Najboljši prostor za vadbo je narava. Zaradi pomanjkanja vaditeljev pa bi se podeželska mladina lahko lotila dopisnega treniranja. Tak način vadbe zahteva močno voljo in nepopustljivost do samega sebe, kajti napotke za vadbo dobi zainteresirani z dopisovanjem s trenerji. To je lahko izvedljivo, saj je n. pr. tek najcenejši šport, treba je le močne volje in vztrajnosti. GA

ROKOMET V ORMOŽU

Nedelja, 19. septembra 1965, je bila v Ormožu prava športna nedelja. Na sporedu so bile kar tri prvenstvene rokometne tekme in so ljubitelji rokometa zopet prišli na svoj račun. Škoda je le, da je v zadnjem, najbolj odločilnem srečanju, pričelo močno deževati in igralci niso mogli pokazati, kaj znajo. V prvi tekmi so se srečali mladinci Partizana Ormož in Drave. Do polčasa je bila igra izenačena in so igralci odšli na odmor z rezultatom 4:4. V drugem polčasu so se domačini ob podpori navijačev razigrali in z lepimi streli odločili tekmo v svojo korist z rezultatom 13:9. Največ zadetkov za Ormož so dosegli: Jurčec, Pučko, Jesih in Šulek.

V drugi tekmi sta se srečali ekipi Partizana Velika Nedelja in Kovinarja iz Štor v II. kolu štajerske rokometne lige. Začetek tekme je pripadal gostom iz Štor, kasneje pa je bil rezultat skoraj vedno izenačen. Ekipa Velike Nedelje je prikazala lep in borben rokomet in si je v zadnjih sekundah zagotovila zmago in s tem dve dragoceni točki. **Edina slabost Velikonedeljčanov je bila, da igralci niso znali izkoristiti dosojenih sedmercev, ker bi si na ta način lahko že takoj po polčasu zagotovili zmago.**

PARTIZAN VELIKA NEDELJA — KOVINAR ŠTORE 17:16

Najboljši na igrišču je bil Zvonko Meško iz Velike Nedelje, ki je s prodori dosegel največ zadetkov. Poleg njega pa je treba pohvaliti še Skoka in mladega Zemljaka, pri gostih pa solidnega vratarja.

Republiška rokometna liga (moški)

PARTIZAN ORMOŽ — RK AJDOVŠČINA 10:10 (7:5)

V III. kolu sta si novinca v republiški ligi razdelila točki. Pred 300 gledalci je dobro sodil Ambrož iz Murske Sobote. Začetek tekme je bil lep, vendar je nadaljevanje pokvaril močan naliv. Ormož je vodil ves čas tekme in so bili vsi prepričani, da bo osvojil obe točki. Gostje so takoj po odmoru začeli s presingom, kar pa domačinom ni ustrezalo zaradi dežja in mokre žoge. Vse akcije so postale počasne, žoga se je izgubljala in gostje so v finišu rezultat izenačili. Najboljši mož na igrišču je bil domači vratar Roškar, ki je branil odlično, pri gostih pa Ipavec s petimi zadetki.

● **Partizan Ormož:** Horvat, Balažič 2, Gregl, Frangeš 1, Rihtarič 1, Pučko, Kuharič, Peterka 2, Zadravec 4, Klemenčič, Roškar.

● **Ajdovščina:** Jejčič, Stabal 1, Ipavec 5, Tominc 2, Korata, Lulik 1, Marc, Kalin 1, Ergaver, Welfflin. Ivan Zadravec

Štajerska rokometna liga

DRAVA : PARTIZAN (GRIŽE) 23:14 (13:7)

Rokometaši Drave so zasluženo pospravili drugo zaporedno zmago v novi sezoni. Tokrat jim niso bili dorasli tekmovalci Partizana iz Griž, ki veljajo sicer za favorite v tej ligi, vendar po prikazani igri ne sodijo mnogo nižje kot Drava, saj tudi domači niso blesteli, igrali so daleč pod njihovo navadno kolektivno igro. Res je, da je med tekmo precej deževalo in da je bila žoga spolzka ter je pogosto spolzela vratarjema te ali druge ekipe v mrežo.

Drava je bila v vodstvu skozi vso tekmo in je pred koncem občutno zvečala rezultat, za kar imajo veliko zaslug strelci Rozman, Černezel in Jurkovič, ki so dosegli največ golov.

Sodnik Ogner iz Maribora je sodil povprečno.

Slovenska nogometna liga

ALUMINIJ : TRIGLAV 3:1

Enajsterica Triglava iz Kranja je bila vedno trd oreh za igralce iz Kidričevega in tako so presenetili gostje domače nogometaše z enostavno igro v polju ter z ostro obrambo. Plod takšne igre je bil kronan z edinim zadetkom v prvem polčasu, ko je Kitič v 42. minuti premagal Bračiča. Z rezultatom 1:0 v korist gostov sta odšli moštvi na zasluženi odmor.

Po odmoru so se povlekli gostje v obrambo in se branili gotovo s celotno ekipo, kar pa je bila velika napaka in Aluminij je vse bolj prevladoval na igrišču. Rezultat je izenačil Krnič iz 11-metrovke v 73. minuti. Nato pa je dosegel isti igralec v 80. in v 85. minuti še dva zadetka, potem ko je izkoristil lepe predložke soigralcev ter tako postavil končni rezultat. V zadnjem delu igre je bilo precej ostrega in celo grobega na obeh straneh — pri čemer so bili gostje agilnejši, zaradi česar je moral levi branilec gostov Verbič še pred koncem v slačilnico.

Ostali rezultati v SNL so bili: Rudar (T) : Ljubljana 1:0, Železničar : Branik 1:1, Nova Gorica : Rudar (V) 1:2, Koper : Celje 1:4, Kladivar : Mura 4:0.

Po treh kolih je vrstni red naslednji: Celje 6, Rudar (V) 6, Rudar (T) 5, Ljubljana 4, Branik, Triglav, Aluminij in Kladivar po 3 itd.

V 4. kolu bodo igrali v nedeljo, 26. septembra:

Železničar : Nova Gorica, Koper : Branik, Aluminij : Rudar (V), Kladivar : Celje, Rudar (T) : Triglav in Ljubljana : Mura.

26. septembra bo igral Aluminij doma z vodečo enajsterico v SNL sicer novim članov — z velenjskim Rudarjem. Kljub temu, da preživlja Aluminij že nekaj časa krizo, bi moral tudi tokrat osvojiti obe točki, kajti le tako bo ujel korak s trenutno vodečimi enajstericami.

Slovenska conska liga

SOŠTANJ : DRAVA 4:1 (1:1)

Nogometaši Drave so precej razočarali ob svojem prvem gostovanju v Šoštanju. Domači so imeli sicer pobudo ves čas tekme, vendar razmerje 4:1 ne kaže prave vrednosti ekip. To pot je povsem odpovedala srednja vrsta Drave — krilci, ki so bili zelo slabi in tako je bila nenehna nevarnost pred Ivartnikovimi vrati. Drava je prešla v vodstvo v 18. minuti, ko je Vuletič spretno izkoristil nesporazum domače obrambe in dosegel z glavo lep zadetek. »Izenačil« je sodnik — ta je prisodil kazenski strel iz 16 metrov za domače, ki ga sploh ni bilo, in z rezultatom 1:1 je končal sodnik Butkovec prvi polčas.

V drugem delu so dosegli domači v pičlih 5 minutah 3 zadetke, vendar po krivdi obrambe. Ob vodstvu 4:1 so domači povsem prevladovali na igrišču in le nespretnost napadalcev je rešila goste, da niso prejeli še kakšnega zadetka. Drava ni bila brez priložnosti za zmanjšanje rezultata — pri stanju 2:1 se je Vuletič znašel sam pred golom in streljal natančno v vratarja, lepi priložnosti sta imela tudi Kostanjevec in Ljubec, vendar je obrambna vrsta vse ob pravem času preprečila.

K porazu Drave je mnogo prispeval tudi slab sodnik Butkovec iz Celja, ki je oškodoval goste predvsem pri stanju 1:1 v korist Drave in v drugem delu, ko ni pokazal na belo točko pred vrati, ko je napravil vratar očitni prekršek.

Ostali izidi v SNL:

Ojstrica : Olimp 0:0, Mejnik : Grafičar 5:3, Kovinar : Nafta 1:1, Papirničar : Fužinar 4:4, Konjice so bile proste.

Po tretjem kolu je v vodstvu Mejnik s 6 točkami, slede Nafta 5, Grafičar in Fužinar po 4 itd.

V 4. kolu 26. septembra gostuje Drava v Radečah, kjer se bo pomerila s Papirničarjem.

V Ob NL je premagala ekipa Markovec Hajdino s 5:2. Odlikoval se je Zmazek, ki je dosegel tri gole. V vodstvu je še vedno ekipa Rogoznice, ki bo morda obdržala naslov prvaka Ob NL v jesenskem delu.

— — —

Jutri, v soboto, gostujejo v Ptuju odlični košarkarji Partizana iz Slovenske Bistrice, ki se bodo pomerili z domačo Dravo; Ptujčani so favoriti in bodo vsekakor potrdili primat v okrajni košarkarski ligi.

-l.

Osebna kronika

ROJSTVA, POROKE IN SMRTI NA OBMOČJU MATIČNEGA URADA PTUJ

RODILE SO:

Ana Majerič, Podvinci 78 — deklico; Amalija Slanič, Gregorčičev drevored 6 — Sama; Ana Kureš, Draženci 57 — dečka; Rozalija Lesjak, Središče 236 — Petra; Julijana Kolarič, Zg. Velovlak 16 — Marjana; Marija Tajhman, Vumpah 4 — deklico; Božena Repič, Mejna cesta 2 — deklico; Marjeta Forstnerič, Dornava 142 — deklico; Marija Lebar, Skorba 24 — Suzano; Kristina Meznarič, Rogoznica 69 — Branka; Neža Štumpf, Muretinci 75 — Mirka; Adela Nigerl, Slovenja vas 1 — dečka; Ana Serec, Pušenci 37 — Zdenko; Marija Brodnjak, Gruškovec 3 — Jelko; Terezija Jazbec, Naraplje 15 — deklico; Božena Čačkovič, Ciril-Metodov drevored 1/c — Natalijo; Jera Belšak, Pohorje 40 — Zdenka; Angela Ber, Kočice 38 — dečka; Marija Letonja, Kočice 26 — deklico; Lizika Kovačič, Maribor, Liebknechtova 16 — Suzano; Alojzija Kolenko, Mala vas 36 — deklico; Marija Bahat, Zg. Kamenščak 6 — Vesno; Milena Bombek, Zagrebška 64 — Darka; Marija Obran, Zabovci 18 — Marjana.

POROKE:

Franc Kranj, Zadružni trg 9, in Terezija Kropf, Zg. Hajdina 96; Ignacij Erjavec, Krčevina 11, in Marija Bolcar, Spuhlja 13; Stanislav Brmež, Budina 39, in Marija Kukovec, Ritmerk 3.

UMRLI SO:

Anica Junger, Rodni vrh 43, roj. 1929, umrla 16. 9. 1965; Martin Krabonja, Cvetkovci 32, roj. 1907, umrl 15. 9. 1965; Jovan Šantarovič, Ciril-Metodov dr. 8, roj. 1878, umrl 18. 9. 1965.

OBVESTILO

Obveščamo starše, da bo **obvezno cepljenje** proti kozam po sledečem razporedu:

30. 9. 1965 ob 8.00 v ambulanti Podlehnik;
30. 9. 1965 ob 11. uri v šoli Gruškovje;
30. 9. 1965 ob 12. uri v ambulanti Žetale;
30. 9. 1965 ob 14. uri v šoli Rodni vrh;
1. 10. 1965 ob 8. uri v šoli Markovci;
1. 10. 1965 ob 10. uri v šoli Zavrč;
1. 10. 1965 ob 13. uri v šoli Cirkulane;
4. 10. 1965 ob 8. uri v šoli Vitomarci;
4. 10. 1965 ob 10.30 v šoli Trnovska vas;
4. 10. 1965 ob 11.30 v šoli Desternik;
4. 10. 1965 ob 13. uri v ambulanti Janežovci;
4. 10. 1965 ob 14. uri v zadružnem domu Rogoznica;
5. 10. 1965 ob 8. uri v šoli Dornava;
5. 10. 1965 ob 9.30 v šoli Polenšak;
5. 10. 1965 ob 12. uri v ambulanti Juršinci;
5. 10. 1965 ob 14. uri v gostilni Podvinci;
5. 10. 1965 ob 13. uri v ambulanti Gorišnica;
6. 10. 1965 ob 8. uri v šoli Leskovec;
6. 10. 1965 ob 11.30 v šoli Videm;
6. 10. 1965 ob 14. uri v šoli Sela;
6. 10. 1965 ob 13. uri na postaji prve pomoči Stojnci;
7. 10. 1965 ob 8. uri na Higienski postaji Ptuj za mesto Ptuj;
7. 10. 1965 ob 16. uri na Higienski postaji Ptuj za mesto Ptuj;
8. 10. 1965 ob 8. uri na Higienski postaji Ptuj za mesto Ptuj;
9. 10. 1965 ob 8. uri na Higienski postaji Ptuj za mesto Ptuj.

Cepljenje je **obvezno** za vse otroke, rojene leta 1964 in za vse otroke do treh let starosti, ki še niso bili cepljeni iz opravičenih ali neopravičenih razlogov.

Vsi otroci, rojeni leta 1964, bodo dobili pismena vabila; v kolikor bi kateri otrok tega letnika ostal brez vabila, bodisi ker se je družina preselila ali drugače, naj ga tudi pripeljejo na najbližje cepišče.

Starši naj prinesejo s seboj otrokovo zdravstveno knjižico!

HIGIENSKA POSTAJA
Ptuj

Mali oglasi

STANOVANJA

Dijakinji administrativne šole iščeta opremljeno sobo v Ptuju. Naslov v upravi.

Iščem prazno sobo v Ptuju ali okolici. Naslov v upravi.

Oddam dve opremljeni sobi. Naslov v upravi.

Iščem snažilko in prodam razteglјivo mizo. Naslov v upravi.

Upokojenko vzamem na hrano in stanovanje, da mi pazi na otroke. Naslov v upravi.

Sostanovalce sprejmem. Naselje bratov Reš 12, Ptuj.

10 tednov stare pujske prodam. Korošec, Lešje 27, p. Majšperk.

PRODAM

Prodam otavič na Zg. Bregu in v Budini. Vprašajte Mariborska 10, Ptuj.

Prodam žensko in moško kolo, reporeznico, kopalno kad in 200-literski čisti železni sod. Vprašajte v trgovini Ciciban Ptuj.

Dve postelji z vložki, mizo in stole prodam. Lackova 9, II. nadstropje, Rau.

2,50 ha posestva s hišo in gospodarskim poslopjem prodam. Pobrežje 87, Videm pri Ptuju.

RAZNO

Poštenega najditelja ženske zlate ure, izgubljene pred avtobusno postajo v Ptuju v nedeljo zvečer 19. septembra t. m., prosim, da jo vrne proti nagradi. Petrovičevi, lekarna, Ptuj.

Opominjam Antona Tominca iz Apač 101, naj ne hodi v nočnih urah skozi okno opazovat naše stanovanje. Antonija Bračič, Apače 100.

Sprejmem dva soboslikarska pomočnika. Kumrič Albin, Ptuj, Cankarjeva 1.

Prodam levi zidan štedilnik in jahalno sedlo. Sluga Martin, Ob Studenčnici 1.

— — —

UPRAVNI ODBOR VETERINARSKE POSTAJE PTUJ
razpisuje mesto VETERINARSKEGA BOLNIČARJA

Pogoj: odslužen vojaški rok. Prednost imajo interesenti s končanim tečajem za veterinarskega bolničarja ali s končano nižjo kmetijsko šolo. Prošnje pošljite do 1. oktobra 1965.

CENE

Tržne cene povrtnine in sadja v ptujski poslovalnici »Povrtnine« (pri Magdi)

Kumare 150, kumare za vlaganje 280, ohrovt 130, paradižnik 200, paprika 210, peteršilj 300, solata endivija 150, sveže zelje 66, hrana za papige 270, hrana za kanarčke 430, česen 350, čebula 100, krompir 86, korenček 200, rdeča pesa 130, vložene kumare 430, koruza 100, pšenica 120, proso 170, fižol tetovec 230, fižol prepeličar 230, enobarvni fižol 200, radenska 86, slatina Donat 90, hrana za piščance 150, hrana za kokoši 110, breskve 310, grozdje 280, hruške 250, jabolka 250, slive ringlo 150, slive češplje 150, suhe slive 390, banane 490, limone 420, paradižnik v dozah 360, Radgonski biser 1 liter 799, vino (rdeče) 1 liter 330, vino (belo) 1 liter 330, vino (rdeče) 2 litra 790, vino (belo) 2 litra 820, jajca 45 sir 1750 papirnate vrečke 340.

Naročajte Tednik

PTUJSKI TEDNIK, PTUJ, Heroja Lacka 2 bo prodal na

LICITACIJI

dne 27. septembra 1965 v svojih bivših prostorih v Heroja Lacka ulici 8 v Ptuju

več pisalnih miz in pisarniških omar, 6 prm bukovih drv in 5 ton premoga

Interesenti iz družbenega sektorja naj pristopijo k licitaciji ob 8. uri, ostali pa uro pozneje, kolikor bi predmeti ne bili prodani interesentom iz družbenega sektorja.

STROJNE DELAVNICE PTUJ, Rajšpova ulica 13, razpisuje sledeča prosta delovna mesta:

3 AVTOKLEPARJEV
3 AVTOMEHANIKOV
1 KLJUČAVNIČARJA
1 ORODJARJA

POGOJI: kvalificirani delavci s prakso

Pismene prošnje pošljite upravi podjetja do 5. oktobra 1965. Nastop službe je možen takoj ali po dogovoru. Osebni dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov podjetja. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Čemu zaupate?

OVEN
(od 21. marca do 20. aprila)

Odločnost vam zelo pristoja. Večkrat se boste v življenju srečali s prijetnimi ljudmi, ki se jih boste vedno radi spominjali. Navajeni ste povedati, kar mislite in to vrlino vam priznavajo samo dobri znanci.

BIK
(od 21. aprila do 20. maja)

Bojte se brezskrbnosti, ker bi jo težko prenašali. Iskrena prijateljica si želi večkrat vaše družbe, pa tega ne opazite. Kupujete vedno radi nove, vendar ne dragocene predmete; v zakonu boste izbirčnejši.

DVOJČKA
(od 21. maja do 22. junija)

Vaša darežljivost ne pozna meja, le žal, da jo marsikdo rad izkoristi. Ne morete biti notranje zadovoljni, dokler niste končali dela, ki ste ga prevzeli. Kakorkoli obrnete stvari v svojem življenju, se vam končajo po sreči.

RAK
(od 23. junija do 22. julija)

Spoznali boste deklico, ki jo boste občudovali zaradi izredne distroumnosti in še raje imeli zaradi njene skromnosti. Raje se pobotajte s prijateljem, ki ste ga brez namena užalili, ker vam bo še večkrat potreben. Nikdar niste bili koristolovec in tudi ne boste.

LEV
(od 23. julija do 22. avgusta)

Vaše lastno mnenje vam je največkrat pomagalo iz vseh dvomov. Še letos se boste videli s svojimi domačimi, le da morate biti pogumnejši, kot ste bili doslej. Voljno prenašanje težav vam bo mnogo neprijetnejše kot pravočasno spoznanje, da se jim lahko izognete.

DEVICA
(od 23. avgusta do 22. septembra)

Zaradi denarja ste odšli v svet, tega imate, svet pa vas še ni pridobil zase. Visoko cenite poštene ljudi, zato ste najraje v njihovi družbi. Vaš značaj vam je že mnogokrat pomagal, da ste ostali v dobri družbi.

TEHTNICA
(od 23. septembra do 22. oktobra)

Tekoče zadeve sproti urejajte, drugače se vam bodo nagrmadile. Naglica vam še nikdar ni koristila. Niste navajeni, da bi vas kdo hvalil, zato radi sprejmete dobronamerno kritiko. Na carini vas čaka dragocena pošiljka.

ŠKORPIJON
(od 23. oktobra do 22. novembra)

Škodoželjnim ljudem radi pokažete hrbet. V finančnih skrbeh se posvetujte, da ne boste trpeli škode. Pismo pričakujete iz daljine in se veselite dobrih vesti. Mnoge želje se vam izpolnijo, zato se vam bo tudi ta, ki vam je sedaj pri srcu.

STRELEC
(od 23. novembra do 20. decembra)

Stanovanjski problem bo ugodno rešen, vendar vas bo stal še nekaj potrpljenja. Redkokdaj ste na potovanju, zato boste dolgo živeli, ker vam prometna mrzlica našega časa ne more škodovati. Letos še boste doživeli prijetno presenečenje.

KOZOROG
(od 21. decembra do 20. januarja)

Veseli vas opazovati ljudi, ki tudi nase nekaj dajo. Igra z otroci vam prinese največ razvedrila. Pri delu niste izbirčni, pač pa pri nakupih. Nekoliko več časa bi morali žrtvovati za pisanje ljudem, ki so zelo veseli vaše pošte.

VODNAR
(od 21. januarja do 19. februarja)

Vedno ste uvidevni do bližnjih ljudi, ki to premalo cenijo. Najboljše bo, da osebno uredite zadeve, ki s pošto navadno nimajo uspeha. Radi ste v družbi, ki vam potoži svoje težave in tudi zaupa svoje vesele doživljaje.

RIBI
(od 20. februarja do 20. marca)

V službi vas štejejo med tiste delavce, ki radi storijo več kot od njih zahtevate. Zakonsko življenje ste si dobro uredili, ker se obnašate napram ženi, kot bi jo komaj spoznali.